

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά

Τμήμα Λογιστικής

Πτυχιακή Εργασία

Αποτίμηση αποθεμάτων. Η περίπτωση επιχειρήσεων εμπορίας αυτοκινήτων στην Ελλάδα κατά τα έτη 2008 έως 2012

Valuation of inventories. The case of car sales industries in Greece during the years 2008 – 2012.

Φοιτήτρια: Ελένη Βασιλειάδου
του Παναγιώτη.

ΑΜ: 12635

Πειραιάς 2014

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:
Ροδοσθένους Μαρία

Σελίδα σκοπίμως κενή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	6
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	6
1.2 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ.....	7
1.2.1 ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	7
1.2.2 ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 2 - ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	8
1.3 ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	8
1.4 ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	12
1.5 ΒΙΒΛΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ	13
2ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.....	15
2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ.....	16
2.2 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	17
2.2.1 ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΚΤΗΣΗΣ	19
2.3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	22
2.3.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ.....	23
2.4 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.....	25
3ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	27
3.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	28
3.2 ΤΥΠΟΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.....	29
3.3 Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	30
3.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.....	31
3.5 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	32
3.5.1 Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΧΡΗΜΟΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	32
3.5.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	33
4ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ	
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	39
4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	39
4.2 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ.....	39

4.2.1	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ Α.Ε.Ε. (Έτος ίδρυσης το 1992).....	39
4.2.2	ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε. (Έτος ίδρυσης το 1958).	41
4.3	ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ	42
4.3.1	GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ Α.Ε	42
4.3.2	Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ Α.Β.Ε.Ε. – ΑΟΥΤΟΝΤΗΛ (Έτος ίδρυσης το 1999).	42
4.4	Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	43
4.4.1	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ Α.Ε.Ε.....	43
4.4.2	ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε.	43
4.4.3	GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ Α.Ε	44
4.4.4	Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ Α.Β.Ε.Ε. – ΑΟΥΤΟΝΤΗΛ	44
4.5	ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ..	45
4.5.1	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	45
4.5.2	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ	53
4.5.3	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ	57
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	63
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	67

Πίνακας σχημάτων και εικόνων

ΕΙΚΟΝΑ 1:	Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΣΗΣ	18
ΕΙΚΟΝΑ 2:	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	22
ΕΙΚΟΝΑ 3:	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΛΑΔΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2008-2012	62

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται η έννοια και η σημασία των αποθεμάτων στην λειτουργία μιας επιχείρησης. Αναφέρεται ο λογιστικός χειρισμός των αποθεμάτων με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα καθώς και σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Επίσης εξετάζεται ο κλάδος των αυτοκινήτων, με την ανάλυση τεσσάρων εταιριών, την πενταετία 2008 έως 2012 τόσο υπό το πρίσμα τις αποτίμησης και διαχείρισης των αποθεμάτων τους, όσο και από τις επιδόσεις των εταιριών στους τομείς ρευστότητας, κεφαλαιακής δομής και κερδοφορίας.

Αρχικά στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια και το περιεχόμενο των αποθεμάτων, καθώς και ο τρόπος ανάπτυξης και λειτουργίας των λογαριασμών αυτών. Στην συνέχεια εξετάζεται η έννοια και ο τρόπος απογραφής των αποθεμάτων με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και παρουσιάζεται ο τρόπος απογραφής τους στο βιβλίο Απογραφών που οι επιχειρήσεις οφείλουν να τηρούν, όταν τα ακαθάριστα έσοδά τους ξεπερνούν τις 150.000 €.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο τρόπος αποτίμησης των αποθεμάτων και οι βασικές λογιστικές αρχές που πρέπει να διέπουν τον λογιστικό χειρισμό αποτίμησης. Ειδικότερα παρουσιάζεται ο τρόπος αποτίμησης των αποθεμάτων με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο αλλά και σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και ο τρόπος προσδιορισμού του κόστους και στις δύο περιπτώσεις. Στο τέλος του δεύτερου κεφαλαίου γίνεται αναφορά στην σημασία που έχει η σωστή αποτίμηση των αποθεμάτων και στις επιπτώσεις που μπορούν να ανακύψουν από λάθη είτε στην απογραφή είτε στην αποτίμηση.

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην διαχείριση των αποθεμάτων και την σημασία που έχουν στην ομαλή λειτουργία της παραγωγικής διαδικασίας και της γενικότερης λειτουργίας μιας επιχείρησης. Επίσης αναφέρεται ο τρόπος διάκρισης των αποθεμάτων ανάλογα με τον λόγο για τον οποίο δημιουργούνται, η σημασία ελέγχου των αποθεμάτων και τι περιλαμβάνει και τα συστήματα διαχείρισης αποθεμάτων. Τέλος αναφέρεται η χρήση αριθμοδεικτών στην χρηματοοικονομική ανάλυση και εξετάζονται αριθμοδείκτες που αφορούν την ρευστότητα μιας επιχείρησης, την κεφαλαιακή της διάρθρωση και την απόδοσή της.

Στο τέταρτο κεφάλαιο έχουν επιλεγεί τέσσερις εταιρίες από τον κλάδο εμπορίας αυτοκινήτων οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα ενώ οι δύο έχουν εισηγμένες τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο και οι άλλες δύο όχι. Έπειτα από μια συνοπτική παρουσίαση των εταιριών, αναλύεται ο τρόπος που οι εταιρίες αποτιμούν τα αποθέματά τους την τελευταία πενταετία, καθώς και η διαχρονική τους εξέλιξη. Η έρευνα ολοκληρώνεται με την ανάλυση αριθμοδεικτών των εταιριών, σε μια προσπάθεια καλύτερης αντίληψης του κλάδου. Η εργασία ολοκληρώνεται με την διεξαγωγή των συμπερασμάτων τόσο σε σχέση με το θεωρητικό όσο και με το πρακτικό μέρος της.

1ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Τα αποθέματα αποτελούν τα υλικά αγαθά που ανήκουν στην οικονομική μονάδα και προορίζονται να:

- Πωληθούν κατά την συνηθισμένη πορεία των εργασιών της επιχείρησης.
- Πωληθούν μετά την ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας όταν θα έχουν την μορφή έτοιμων προϊόντων.
- Αναλωθούν ώστε να παραχθούν έτοιμα αγαθά ή υπηρεσίες.
- Αναλωθούν για την συντήρηση ή την επισκευή αλλά και την ιδιοπαραγωγή των πάγιων στοιχείων της επιχείρησης.
- Χρησιμοποιηθούν για την συσκευασία των έτοιμων προϊόντων και των εμπορευμάτων που προορίζονται για πώληση.

Με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο τα αποθέματα των επιχειρήσεων καταχωρούνται και παρακολουθούνται στην 2^η Ομάδα του Σχεδίου Λογαριασμών¹, ως εξής:

ΛΟΓ/ΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ
20	ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	Τα αγαθά που αποκτούνται από την επιχείρηση, με σκοπό να μεταπωληθούν στην μορφή που αγοράζονται.
21	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΗ	Τα αγαθά που παράγονται από την επιχείρηση και πωλούνται μετά την ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας.
22	ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ	Τα αγαθά που παράγονται ως απόρροια της παραγωγικής

¹ Καούνης Δ. (2002), *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο Εκπαιδευτικό Βοήθημα*, Μέρος Α', Καούνης Δικαίος, σελ. 333-335

	ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ	διαδικασίας, τα οποία είτε ξαναχρησιμοποιούνται είτε πωλούνται στην μορφή που βρίσκονται. Τα υλικά που είναι κατάλοιπα της παραγωγικής διαδικασίας και είναι συνήθως άχρηστα.
23	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	Τα αγαθά που βρίσκονται στην παραγωγική διαδικασία, κατά την απογραφή, για περαιτέρω επεξεργασία.
24	Α΄ & Β΄ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή κατασκευή προϊόντων. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την συσκευασία των προϊόντων.
25	ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ	Τα υλικά που αναλώνονται για διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της επιχείρησης.
26	ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	Τα υλικά που αναλώνονται για την συντήρηση και επισκευή του πάγιου εξοπλισμού της επιχείρησης.
28	ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την συσκευασία εμπορευμάτων και προϊόντων και παραδίνονται στους πελάτες με το περιεχόμενο τους.

1.2 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

1.2.1 ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ή Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομική Πληροφόρησης (όπως λέγονται από τον Μάρτιο του 2002), είναι η κωδικοποίηση των λογιστικών αρχών, των κανόνων και των πολιτικών, που οι επιχειρήσεις οφείλουν να ακολουθούν ώστε να υπάρχει κοινή βάση για τις επιχειρήσεις του κόσμου². Μέτα από την έκδοση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2002, υιοθετήθηκαν τα ΔΠΧΠ και από την Ελλάδα (Νόμος 2992/2002), με

² Καραγιώργος Θ. (2011), **Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομική Πληροφόρησης**, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ανακτήθηκε από <http://ba.uom.gr/acc/docs/IFRS.pdf>

υποχρεωτική εφαρμογή τους από τις εταιρίες των οποίων οι μετοχές διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο. Στην πράξη η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΠΧΠ στην Ελλάδα, άρχισε από την χρήση του 2005 για τις εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο.

1.2.2 ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 2 - ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Με το ΔΛΠ 2 περιγράφεται ο λογιστικός χειρισμός των αποθεμάτων³, δηλαδή δίνονται οδηγίες για τον τρόπο που θα πρέπει να προσδιορίζεται το κόστος, ώστε να αναγνωριστεί ως έξοδο και την κοστολόγηση των αποθεμάτων. Με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα⁴ ως απόθεμα ορίζεται τα περιουσιακό στοιχείο το οποίο:

- Κατέχεται από την επιχείρηση με σκοπό την πώληση σύμφωνα με την συνήθη πορεία των εργασιών της.
- Είναι στην διαδικασία της παραγωγής ώστε μετά την ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας να πωληθεί σύμφωνα με την συνήθη πορεία των εργασιών της.
- Είναι υλικά τα οποία θα αναλωθούν για την ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας ή την παροχή υπηρεσιών.

1.3 ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Η ανάπτυξη των πρωτοβάθμιων λογαριασμών των αποθεμάτων (οι οποίοι είναι υποχρεωτικοί) γίνεται ανάλογα με τις ανάγκες κάθε επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση όμως οι αγορές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης, καθώς και τα αρχικά και τελικά αποθέματα παρακολουθούνται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς (δευτεροβάθμιους,

³ IAS 2 – Inventories, (2014), Deloitte, ανακτήθηκε από <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias2>

⁴ ΔΛΠ 2 «Αποθέματα», ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/pages/ias/load/7786>

τριτοβάθμιους ή και αναλυτικότερους λογαριασμούς). Ενδεικτικά αναφέρεται από το Ε.Γ.Λ.Σ. η ανάπτυξη του λογαριασμού 20 «Εμπορεύματα» ως εξής⁵:

20	ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ
20.00	Είδος Α΄
20.00.00	Αποθέματα
20.00.01	Αγορές χρήσης
20.00.02	Εκπτώσεις αγορών (είδους Α)
20.01	Είδος Β΄
20.01.00	Αποθέματα
20.01.01	Αγορές χρήσης
20.01.02	Εκπτώσεις αγορών (είδους Β)
20.02	Είδος Γ΄
20.02.00	Αποθέματα
20.02.01	Αγορές χρήσης
20.02.02	Εκπτώσεις αγορών (είδους Γ)
20.98	Εκπτώσεις αγορών (για περισσότερα από ένα είδη)
20.99	Προϋπολογισμένες αγορές

Οι λογαριασμοί των αποθεμάτων ανήκουν στους λογαριασμούς αξιών, είναι δηλαδή λογαριασμοί του Ενεργητικού στους οποίους παρακολουθούνται οι αξίες (ενσώματες και ασώματες, πάγιας ή τρέχουσας χρήσης) της επιχείρησης και χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση εσόδων⁶. Η λειτουργία των

⁵ Καούνης Δ. (2002), *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο Εκπαιδευτικό Βοήθημα*, Μέρος Α΄, Καούνης Δικαίος, σελ. 335-336

⁶ Κοντάκος Α. (2001), *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*, Αθήνα, ΕΛΛΗΝ, σελ. 134

λογαριασμών των αποθεμάτων και εκ' επέκταση όλων των λογαριασμών αξιών, γίνεται ως εξής:

Λογαριασμός Αποθεμάτων

Χρέωση	Πίστωση
Ανοίγει με χρέωση	Ακολουθεί πίστωση
Απογραφή	Εξαγωγές
Εισαγωγές	Υποτιμήσεις
Υπερτιμήσεις	Επιστροφές εισαγωγών
Επιστροφές εξαγωγών	Οποιαδήποτε μείωση (φθορές, φύρες, απώλειες, κλπ)
Οποιαδήποτε αύξηση (δαπάνες, συν/κες διαφορές, κλπ)	Αντιλογισμός λάθους πιστώσεως (αρνητικός)
Αντιλογισμός λάθους χρεώσεως (αρνητικός)	

Το υπόλοιπο του λογαριασμού είναι χρεωστικό ή είναι εξισωμένος

Στην περίπτωση που κατά τη διάρκεια της χρήσης ένας λογαριασμός αξιών εμφανίσει πιστωτικό υπόλοιπο μπορεί να οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

- Να έχει γίνει μiktός, να περιέχει αξία και αποτέλεσμα.
- Να έχει γίνει λάθος, από παράληψη ενημέρωσης ή από λάθος ενημέρωσής του.
- Να έχει γίνει ουσιαστικό λάθος, εσκεμμένη απόκρυψη ενημέρωσή τους.

Ειδικότερα οι αγορές των αποθεμάτων κατά τη διάρκεια της χρήσης καταχωρούνται στην χρέωση του λογαριασμού, με την τιμή κτήσης τους, δηλαδή με την αξία του τιμολογίου προσαυξημένη με τα ειδικά έξοδα αγοράς⁷. Η τιμολογιακή αξία ισούται με την αξία που αναφέρεται στα τιμολόγια έπειτα από την αφαίρεση πιθανών

⁷ Καούνης Δ. (2002), *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο Εκπαιδευτικό Βοήθημα*, Μέρος Α', Καούνης Δικαίος, σελ. 339-341

εκπτώσεων, χωρίς την προσθήκη των ποσών των φόρων και των τελών, που καταχωρούνται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς. Τα ειδικά έξοδα αγοράς είναι όσα πραγματοποιούνται με άμεσο τρόπο για την ολοκλήρωση της παραλαβής και αποθήκευσης της συγκεκριμένης αγοράς. Τέτοια έξοδα μπορεί να είναι δασμοί εισαγωγής, έξοδα μεταφοράς, έξοδα παραλαβής, κλπ. Στην περίπτωση που τα ειδικά έξοδα καταχωρηθούν σε λογαριασμούς εξόδων μεταφέρονται με αντιστοιχισμό στους λογαριασμούς των αποθεμάτων που αφορούν.

Όταν οι εκπτώσεις των αγορών δεν είναι εφικτό να μειώσουν την τιμολογιακή αξία τότε καταχωρούνται στους ειδικούς υπολογαριασμούς εκπτώσεων κατά είδος αποθεμάτων και στο τέλος της χρήσης μεταφέρονται στους αντίστοιχους υπολογαριασμούς των αγορών χρήσεως. Στην περίπτωση που οι εκπτώσεις αγορών αφορούν περισσότερα του ενός αποθέματα και δεν είναι εύκολο ή εφικτό να διαχωριστεί κατά είδος, τότε ο επιμερισμός στα είδη πραγματοποιείται με βάση την αξία κτήσης του καθενός πριν την έκπτωση.

Όταν κατά την παραλαβή των αποθεμάτων η επιχείρηση δεν παραλαμβάνει τα αντίστοιχα τιμολόγια ή λοιπά παραστατικά αγοράς, τότε οι λογαριασμοί των αποθεμάτων χρεώνονται με την συμφωνημένη αξία αγοράς, πιστώνοντας τον λογαριασμό «αγορές υπό τακτοποίηση» (56.02). Αμέσως μετά την παραλαβή του παραστατικού χρεώνεται ο λογαριασμός 56.02 και πιστώνεται ο λογαριασμός του προμηθευτή. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ της αρχικής αξίας καταχώρησης και της τιμολογιακής αξίας, τότε η διαφορά καταχωρείται στους λογαριασμούς των αποθεμάτων, ενώ αν η τακτοποιητική εγγραφή γίνει μετά το κλείσιμο του Ισολογισμού τότε η διαφορά καταχωρείται στον λογαριασμό «έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων» (82). Αν ληφθούν τιμολόγια από την επιχείρηση χωρίς την ταυτόχρονη παραλαβή των αποθεμάτων τότε δεν διενεργείτε καμία εγγραφή. Όταν τα τιμολόγια έχουν παραληφθεί από την επιχείρηση στο τέλος της χρήσης ενώ τα αποθέματα έχουν φορτωθεί για λογαριασμό και με ευθύνη της επιχείρησης, τότε χρεώνεται ο λογαριασμός «αγορές υπό παραλαβή» (36.02) και πιστώνεται ο λογαριασμός του προμηθευτή. Την επόμενη χρήση τακτοποιείται ο λογαριασμός των αγορών υπό παραλαβή (με πίστωση του λογαριασμού) και χρεώνεται οι λογαριασμοί των αποθεμάτων.

1.4 ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να διενεργούν πραγματικές απογραφές των αποθεμάτων τους⁸. Οι πραγματικές απογραφές ή αλλιώς φυσικές, περιλαμβάνουν πραγματική καταμέτρηση των αποθεμάτων της επιχείρησης και πρέπει να πραγματοποιούνται τουλάχιστον μια φορά κάθε διαχειριστική χρήση και συγκεκριμένα στο τέλος της. Πέρα από την καταμέτρηση των αποθεμάτων η πραγματική απογραφή περιλαμβάνει την αναγνώριση των ειδών και την καταγραφή τους, ανά είδος, ποιότητα και ποσότητα. Στην απογραφή καταχωρούνται ξεχωριστά αποθέματα που είτε βρίσκονται σε τρίτους προς πώληση είτε είναι ενέχυρο.

Η απογραφή των αποθεμάτων μπορεί να διενεργείται με δύο συστήματα, το σύστημα της διαρκούς απογραφής και το σύστημα της περιοδικής απογραφής. Με το σύστημα της διαρκούς απογραφής, πραγματοποιείται καθημερινή αναλυτική καταγραφή όλων των εισαγωγών και εξαγωγών αποθεμάτων και κατά ποσότητα και κατά αξία. Έτσι για το κάθε είδος εμπορεύματος τηρείται αναλυτικός λογαριασμός, στον οποίο παρακολουθούνται όλες οι αγορές και πωλήσεις κατά ποσότητα και αξία⁹. Με το σύστημα της περιοδικής απογραφής η αξία των αποθεμάτων προσδιορίζεται στο τέλος της χρήσης μετά από την φυσική απογραφή, και με βάση αυτήν προσδιορίζεται το κόστος πωληθέντων, ενώ είναι η αξία που εμφανίζεται στον Ισολογισμό. Κατά την διάρκεια της χρήσης η αξία των εμπορευμάτων ή πρώτων υλών καταχωρείται στους οικείους λογαριασμούς αγορών ενώ για τα εμπορεύματα που πωλούνται δεν γίνεται καμιά εγγραφή αλλά πιστώνεται ο λογαριασμός των πωλήσεων.

Οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν το σύστημα της διαρκούς απογραφής μπορούν να μην διενεργούν πραγματική απογραφή σε όλα τους τα είδη στο τέλος της χρήσης, αλλά σε χρονικές στιγμές εντός της διαχειριστικής χρήσης που εξυπηρετούν την

⁸ Καούνης Δ. (2002), *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο Εκπαιδευτικό Βοήθημα*, Μέρος Α', Καούνης Δικαίος, σελ. 341-342

⁹ Τουρνά – Γερμανού Ε. (2003), *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.*, Δ' Έκδοση, Αθήνα, Τουρνά – Γερμανού Ελένη, σελ. 320-322

οικονομική μονάδα. Όμως θα πρέπει το κάθε είδος να έχει υποχρεωτικά απογραφεί τουλάχιστον μια φορά εντός της διαχειριστικής χρήσης.

1.5 ΒΙΒΛΙΟ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ

Σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης των Συναλλαγών, στο βιβλίο απογραφών ή σε καταστάσεις απογραφής καταγράφονται και αποτιμώνται, έπειτα από την καταμέτρησή τους, όλα τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης¹⁰. Βιβλίο απογραφών ή καταστάσεις απογραφής οφείλουν να τηρούν οι επιτηδευματίες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία και εκείνοι που τηρούν απλογραφικά και τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα (από πωλήσεις αγαθών), ξεπερνούν τις 150.000€.

Τα αποθέματα (εμπορεύματα, προϊόντα, ημιέτοιμα προϊόντα, α' και β' ύλες και υλικά συσκευασίας) που βρίσκονται σε εγκατάσταση ή αποθηκευτικό χώρο της επιχείρησης καταχωρούνται διακεκριμένα στο βιβλίο απογραφών της έδρας. Τα αποθέματα που βρίσκονται σε τρίτους καταχωρούνται ανά τρίτο χωρίς να χρειάζεται ο διαχωρισμός κατά αποθηκευτικό χώρο του τρίτου. Τα στοιχεία που πρέπει να καταχωρούνται ανά εγγραφή στο βιβλίο απογραφών, ανά αποθηκευτικό χώρο για όλη την ποσότητα του κάθε είδους, είναι:

- Το είδος του αποθέματος
- Η μονάδα μέτρησής του
- Η ποσότητα του κάθε είδους
- Η αξία μονάδας
- Η συνολική αξία

Το βιβλίο απογραφών πρέπει να ενημερώνεται μέχρι την 20^η Φεβρουαρίου με τις ποσότητες των αποθεμάτων, ενώ η αποτίμησή τους πρέπει να καταχωρείται μέχρι τον χρόνο της εμπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

¹⁰ Νόμος 4093. (2012), «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016 - ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ», ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/474>

Όσοι εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα καταχωρούν στο βιβλίο απογραφής τα στοιχεία έτσι όπως προσδιορίζονται με βάση τα Δ.Λ.Π. ενώ οι διαφοροποιήσεις κόστους μεταξύ λογιστικής και φορολογικής βάσης γίνεται με βάση τον Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής – Φορολογικής Βάσης ο οποίος πρέπει υποχρεωτικά να συντάσσεται. Στον συγκεκριμένο πίνακα αναφέρονται οι αξίες σύμφωνα με τα λογιστικά βιβλία (με την εφαρμογή των ΔΛΠ), με βάση τους κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας καθώς και η διαφορά τους.

Σελίδα σκοπίμως κενή

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ

Ως αποτίμηση ορίζεται ο προσδιορισμός της αξίας των περιουσιακών στοιχείων αλλά και των υποχρεώσεων μιας οικονομικής μονάδας, εκφρασμένη στην ίδια νομισματική μονάδα¹¹. Για τον προσδιορισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων προαπαιτείται η καταμέτρηση και η καταγραφή τους και στην συνέχεια γίνεται η αποτίμησή τους. Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων βασίζεται στις ακόλουθες βασικές αρχές:

- **Στην αρχή του ιστορικού κόστους.** Με βάση την συγκεκριμένη αρχή η αποτίμηση γίνεται στην τιμή κτήσης ή στο κόστος παραγωγής.
- **Στην αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.** Στα αποτελέσματα κάθε χρήσης καταχωρούνται μόνο τα έξοδα και τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν εκτός της συγκεκριμένης χρήσης, ανεξάρτητα από το πότε πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν.
- **Στην αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας της επιχείρησης.** Η αποτίμηση στηρίζεται στην πεποίθηση ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει την λειτουργία της.
- **Στην αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων.** Η αποτίμηση των στοιχείων γίνεται με πάγια χρήση των λογιστικών μεθόδων που υιοθετούνται από την επιχείρηση, ώστε τα στοιχεία που προκύπτουν να είναι συγκρίσιμα.
- **Στην αρχή της χωριστής αποτίμησης των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού.** Με βάση την συγκεκριμένη αρχή δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων και τα μεγέθη πρέπει να εμφανίζονται αυτούσια.

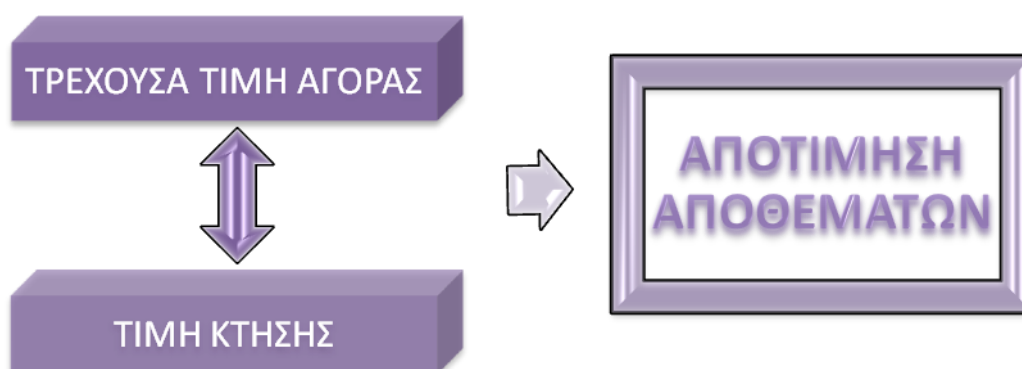
¹¹ Βούλγαρη –Παπαγεωργίου Ε. (2001), *Γενική Λογιστική*, Γ' Έκδοση, Αθήνα, Σύγχρονη Εκδοτική

- **Στην αρχή της συνέχειας των Ισολογισμών.** Τα ποσά που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης αποτελούν τα ποσά που ανοίγουν τους λογαριασμούς της επόμενης χρήσης.

2.2 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Όπως καθορίζεται και από τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, η αποτίμηση των αποθεμάτων πραγματοποιείται με βάση τους κανόνες που ορίζονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο¹². Στο τέλος κάθε έτους οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να διενεργούν φυσική (πραγματική) απογραφή των αποθεμάτων τους, σύμφωνα με την οποία τα αποθέματα καταμετρούνται και καταγράφονται κατ' είδος, ποιότητα και ποσότητα¹³. Οι επιχειρήσεις που τηρούν την αναλυτική λογιστική μπορούν να χρησιμοποιούν την περιοδική απογραφή αντί της φυσικής, ενώ η αποτίμηση γίνεται στο τέλος της χρήσης έτσι όπως προκύπτουν τα λογιστικά δεδομένα την τελευταία εργάσιμη ημέρα της διαχειριστικής χρήσης.

Όσα αποθέματα προέρχονται από αγορές αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής αγοράς. Τα αποθέματα που προέρχονται από την απογραφή αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής του ιστορικού κόστους παραγωγής και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

¹² ΠΟΛ.1004/4.1.2013 «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012» (ΦΕΚ Α' 222) περί του «Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών- Ερμηνευτική ΚΦΑΣ, ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/15324>

¹³ Π.Δ. 1123/1980, «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου», ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/81>

Εικόνα 1: Η Αποτίμηση αποθεμάτων σε σχέση με τις τιμές αγοράς και κτήσης

Η **τιμή κτήσης** είναι η τιμή αγοράς των αποθεμάτων έτσι όπως αποτυπώνεται στα τιμολόγια, η οποία προσαυξάνεται από τα ειδικά έξοδα αγοράς (όπως έξοδα αποθήκευσης, μεταφοράς, δασμοί και λοιποί φόροι και τέλη εισαγωγής) και μειώνεται από τις εκπτώσεις. Η **τρέχουσα τιμή αγοράς** είναι η τιμή αντικατάστασης του συγκεκριμένου αποθέματος, δηλαδή της τιμής, που κατά την ημέρα σύνταξης της απογραφής, η επιχείρηση μπορεί να προμηθευτεί το αγαθό κάτω από κανονικές συνθήκες και με τους συνήθεις όρους. Όταν δεν μπορεί να προσδιοριστεί η τρέχουσα τιμή αγοράς η επιχείρησης μπορούν να χρησιμοποιούν την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των αποθεμάτων. Η **καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία** είναι η τιμή πώλησης του αποθέματος, δηλαδή η τιμή που υπολογίζεται ότι θα πωληθεί το αγαθό κάτω από ομαλές συνθήκες της λειτουργίας της επιχείρησης, αφού αφαιρεθούν τα έξοδα που υπολογίζεται ότι θα πραγματοποιηθούν για να ολοκληρωθεί η πώληση.

Η αποτίμηση των υπολειμμάτων αποτιμώνται στην πιθανή τιμή πώλησής τους, η οποία μειώνεται με τα άμεσα έξοδα που υπολογίζεται ότι θα απαιτηθούν για την πραγματοποίηση της πώλησής τους. Όμοια αποτιμώνται και τα υποπροϊόντα στην περίπτωση που πρόκειται να πωληθούν. Αν όμως προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από την ίδια την επιχείρηση τότε αποτιμώνται στην τιμή της χρησιμοποιήσεώς τους, η οποία ισούται με την τιμή που θα αγοράζονταν τα συγκεκριμένα υποπροϊόντα ή άλλα ισοδύναμης αξίας.

Τα αποθέματα των συμπαραγωγων προϊόντων (προϊόντα τα οποία παράγονται από την επεξεργασία της πρώτης ύλης κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας), έχουν ενιαίο κόστος παραγωγής και η αξία αποτίμησής τους προκύπτει από την καθαρή αξία πώλησής τους (μετά την αφαίρεση του κόστους κατεργασίας και την αξία των υποπροϊόντων και υπολειμμάτων)¹⁴. Ελαττωματικά ονομάζονται τα προϊόντα τα οποία είτε από ελαττωματική παραγωγή είτε ελαττωματική κατασκευή δεν είναι ίδια με τα κανονικά προϊόντα και για αυτό το λόγο χαρακτηρίζονται ελαττωματικά και πωλούνται σε χαμηλότερη τιμή από την κανονική. Η αποτίμηση

¹⁴ Αληφαντής Γ. (1995), *Λογιστικές Εργασίες Τέλους Χρήσεως*, Αθήνα, Πάμισος, σελ. 89

των ελαττωματικών προϊόντων γίνεται κατά περίπτωση σε τους ακόλουθους τρόπους:

- Στην πιθανή τιμή πώλησής τους, όταν πρόκειται να πωληθούν σε χαμηλότερη τιμή λόγω του ελαττώματος.
- Στην κανονική τιμή πώλησής τους, όταν πρόκειται να πωληθούν με το ελάττωμά τους, με μικρή έκπτωση.
- Στο ιστορικό κόστος παραγωγής τους, όταν δεν είναι εφικτό ή δεν συμφέρει να πωληθούν με το ελάττωμά τους και για αυτό επανεισάγονται στην παραγωγική διαδικασία, για να εξαλειφθεί το ελάττωμα.
- Στην τιμή της πρώτης ύλης η οποία υποκαθίσταται, όταν ξαναμπάνει στην παραγωγική διαδικασία ως πρώτη ύλη.

Ο προσδιορισμός της τιμής κτήσης μπορεί να γίνει με την εφαρμογή διάφορων παραδεγμένων μεθόδων, όμως η μέθοδος που θα επιλεγεί από την επιχείρηση πρέπει να εφαρμόζεται πάντα (τουλάχιστον για τέσσερα συνεχόμενα έτη). Η μεταβολή της μεθόδου προσδιορισμού της τιμής κτήσης, επιτρέπεται όταν οι συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης αλλάζουν ή υπάρχουν σοβαροί λόγοι που επιτάσσουν την μεταβολή της. Σε κάθε περίπτωση όμως όταν η μέθοδος μεταβάλλεται, οι επιχειρήσεις οφείλουν να γνωστοποιούν το γεγονός αυτό στις δημοσιευμένες οικονομικές τους καταστάσεις, επεξηγώντας τους λόγους που οδήγησαν στην συγκεκριμένη αλλαγή, αλλά προσδιορίζοντας και τις επιπτώσεις που η αλλαγή είχε στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων.

2.2.1 ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΚΤΗΣΗΣ

Για τον υπολογισμό της τιμής κτήσης των αποθεμάτων μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μεθόδους, όπως αυτές εμφανίζονται στις αμέσως επόμενες υποπαραγράφους:

2.2.1.1 Μέθοδος του μέσου σταθμικού κόστους.

Με βάση την συγκεκριμένη μέθοδο η τιμή κτήσης των τελικών αποθεμάτων προσδιορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\frac{\text{Αξία αποθέματος ενάρξεως της περιόδου} + \text{αξία αγορών της περιόδου στην τιμή κτήσεως}}{\text{Ποσότητα αποθέματος ενάρξεως της περιόδου} + \text{ποσότητα που αγοράζεται στην περίοδο}}$$

Σύμφωνα με την μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους, ο προσδιορισμός της τιμής κτήσης προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπ' όψη όλες τις τιμές κτήσης, ελαχιστοποιώντας τις επιδράσεις από ακραίες τιμές της αγοράς.

2.2.1.2 Μέθοδος του κυκλοφοριακού μέσου όρου ή των διαδοχικών υπολοίπων.

Η συγκεκριμένη μέθοδος υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Αξία προηγούμενου υπολοίπου} + \text{Αξία νέας αγοράς στην τιμή κτήσης}}{\text{Ποσότητα προηγούμενου υπολοίπου} + \text{Ποσότητα νέας αγοράς}}$$

Με την μέθοδο των διαδοχικών υπολοίπων η τιμή προσεγγίζει περισσότερο την πραγματικότητα, ενώ ταυτόχρονα υπολογίζεται η τιμή κτήσης των πωληθέντων και των αποθεμάτων που μένουν στην αποθήκη.

2.2.1.3 Μέθοδος πρώτης εισαγωγής – πρώτης εξαγωγής (First In – First Out, FIFO)

Σύμφωνα με αυτή την μέθοδο θεωρείται ότι η πρώτη αγορά (ή το αρχικό απόθεμα) είναι αυτό πωλείται πρώτο, κατά συνέπεια τα τελικά αποθέματα προέρχονται από τις τελευταίες αγορές της χρήσης και η αποτίμησή τους γίνεται με αυτές τις τιμές. Έτσι η αποτίμηση των αποθεμάτων γίνεται σε τιμές που προσεγγίζουν περισσότερο τις τρέχουσες τιμές της αγοράς, δηλαδή του κόστους αντικατάστασης. Όμως από την άλλη μεριά σε περιόδους που παρατηρείται σημαντική άνοδος των τιμών μειώνεται το κόστος πωληθέντων με αποτέλεσμα να αυξάνουν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης και η φορολογία της. Ακριβώς το αντίθετο παρατηρείται σε περιόδους που οι τιμές των αγαθών σημειώνουν σημαντικές μειώσεις.

2.2.1.4 Μέθοδος τελευταίας εισαγωγής – πρώτης εξαγωγής (Last In – First Out, LIFO)

Στην συγκεκριμένη μέθοδο θεωρείται ότι η πρώτη πώληση πραγματοποιείται από την τελευταία αγορά, άρα τα αποθέματα τέλους αποτιμώνται με βάση τις παλαιότερες αγορές της τρέχουσας χρήσης. Με βάση αυτή την μέθοδο ο προσδιορισμός του κόστους πωληθέντων γίνεται με τις τρέχουσες τιμές της αγοράς και γίνεται ορθότερος συσχετισμός με τις πωλήσεις. Όμως όταν υπάρχει άνοδος των τιμών το τελικό απόθεμα εκφράζεται σε χαμηλότερες τιμές από τις τρέχουσες και οδηγεί σε μείωση του μικτού αποτελέσματος και των καθαρών κερδών, ενώ επίσης μειώνει και την φορολογία της επιχείρησης.

2.2.1.5 Μέθοδος του βασικού αποθέματος.

Για την εφαρμογή της συγκεκριμένης μεθόδου το τελικό απόθεμα διακρίνεται σε δύο μέρη, που αποτιμούνται διαφορετικά. Το ένα μέρος αποτελεί το βασικό απόθεμα της επιχείρησης το οποίο θεωρείται ότι αποτελεί την ελάχιστη απαιτούμενη ποσότητα για την ομαλή λειτουργία της επιχείρησης και αποτιμάται στην αξία της αρχικής τιμής κτήσης του. Το άλλο μέρος είναι το απόθεμα που προορίζεται να καλύψει τις μελλοντικές ανάγκες της επιχείρησης και αποτιμάται με μια από τις τρεις μεθόδους υπολογισμού της τιμής κτήσης (του μέσου σταθμικού κόστους, των διαδοχικών υπολοίπων ή της μεθόδου πρώτης εισαγωγής πρώτης εξαγωγής). Με την χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου το τελικό απόθεμα της επιχείρησης δεν διαφοροποιείται σημαντικά από χρήση σε χρήση.

2.2.1.6 Μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους.

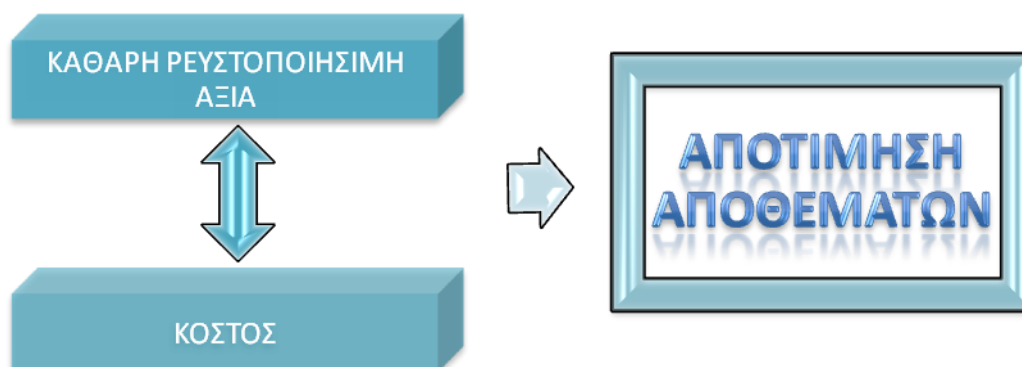
Με την μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους τα αποθέματα παρακολουθούνται αφενός κατ' είδος και αφετέρου κατά παρτίδα αγοράς ή παραγωγής. Η αποτίμησή τους γίνεται ανάλογα του κόστους κτήσης της κάθε παρτίδας χωρίς να εξετάζεται ο χρόνος παραγωγής τους ή αγοράς τους. Με την μέθοδο αυτή υπολογίζεται η πραγματική τιμή κτήσης του κάθε αποθέματος, αλλά δεν είναι εύκολα εφαρμόσιμη όταν υπάρχει εμπορία πολλών και παρεμφερών αγαθών. Συνήθως εφαρμόζεται σε ακριβά αγαθά (όπως μηχανήματα, αυτοκίνητα, κλπ).

2.2.1.7 Μέθοδος του πρότυπου κόστους.

Η μέθοδος αποτίμησης των αποθεμάτων στο πρότυπο κόστος μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν το σύστημα πρότυπης κοστολόγησης. Με βάση την πρότυπη κοστολόγηση το κόστος των αγαθών υπολογίζεται και μετράται με ακρίβεια πριν πραγματοποιηθεί. Όταν εφαρμόζεται αυτή η μέθοδος θα πρέπει οι επιχειρήσεις που την χρησιμοποιούν να επιμερίζουν τις τυχόν αποκλίσεις που προκύπτουν (μεταξύ του πρότυπου κόστους και της ιστορικής τιμής), ανάλογα τόσο στα πωληθέντα όσο και στα μένοντα αποθέματα της επιχείρησης.

2.3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Η αποτίμηση των αποθεμάτων σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα γίνεται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας και του κόστους. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η τιμή πώλησης που υπολογίζεται ότι η επιχείρηση θα ελάμβανε αν πούλαγε το συγκεκριμένο απόθεμα κατά την συνηθισμένη ροή των εργασιών της, απομειωμένη από το κόστος ολοκλήρωσης και τα εκτιμώμενα έξοδα που θα ήταν αναγκαία για την πώλησή του¹⁵. Για τον υπολογισμό του κόστους των αποθεμάτων γίνεται διάκριση μεταξύ του κόστους αγοράς και του κόστους μεταποίησης.

Εικόνα 2: Υπολογισμός κόστους αποθεμάτων

¹⁵ Krishnan S. – Lin P. (2012), Inventory valuation under IFRS and GAAP: this article is based on a study supported by the IMA[R] research foundation, Institute of Management Accountants, ανακτήθηκε από <http://www.thefreelibrary.com/Inventory+valuation+under+IFRS+and+GAAP%3A+this+article+is+based+on+a...-a0284451759>

Το κόστος αγοράς περιλαμβάνει:

- Την τιμή αγοράς
- Τους εισαγωγικούς δασμούς
- Τα έξοδα μεταφοράς και παράδοσης
- Τα λοιπά έξοδα τα οποία καταλογίζονται άμεσα στα έτοιμα αγαθά και πραγματοποιούνται για να οδηγηθούν τα αποθέματα σε κατάσταση έτοιμα προς πώληση.

Από το κόστος αγοράς αφαιρούνται οι εμπορικές εκπτώσεις, οι μειώσεις τιμών και λοιπά παρόμοια στοιχεία. Ενώ από τα λοιπά έξοδα δεν περιλαμβάνονται στο κόστος τα ακόλουθα:

- Η υπερβολικά μεγάλη φύρα υλών ή η σπατάλη εργασίας.
- Το κόστος αποθήκευσης, εκτός και αν αφορά την αποθήκευση των αποθεμάτων κατά την παραγωγική διαδικασία.
- Τα γενικά έξοδα διοίκησης.
- Το κόστος πώλησης.

Το κόστος μεταποίησης περιλαμβάνει:

- Όλες τις δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την παραγωγή, όπως τα άμεσα εργατικά.
- Επιμερισμό σταθερών και μεταβλητών γενικών εξόδων παραγωγής, τα οποία πραγματοποιούνται κατά την μετατροπή των υλών σε έτοιμα αγαθά. Ο επιμερισμός των γενικών εξόδων παραγωγής γίνεται με βάση την κανονική δυναμικότητα των παραγωγικών εγκαταστάσεων, ενώ όσα γενικά έξοδα δεν επιμερίζονται αναγνωρίζονται ως έξοδο την περίοδο που πραγματοποιούνται.

2.3.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Για τον προσδιορισμό του κόστους των αποθεμάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι παρακάτω τεχνικές επιμέτρησης του κόστους:

2.3.1.1 Η μέθοδος του πρότυπου κόστους.

Μια από τις μεθόδους μέτρησης του κόστους των αποθεμάτων στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι η μέθοδος του πρότυπου κόστους. Στο πρότυπο κόστους λαμβάνονται υπ' όψη τα κανονικά επίπεδα υλών και υλικών, καθώς και της εργασίας, αποδοτικότητας και της πλήρους αξιοποίησης της παραγωγικής ικανότητας της επιχείρησης. Το πρότυπο κόστους πρέπει να εξετάζεται τακτικά και όταν κρίνεται αναγκαίο να τροποποιείται ανάλογα τις νέες συνθήκες.

2.3.1.2 Η μέθοδος της λιανικής τιμής πώλησης.

Η συγκεκριμένη μέθοδος χρησιμοποιείται στον κλάδο της λιανικής πώλησης, σε επιχειρήσεις που εμπορεύονται μεγάλο αριθμό ειδών τα οποία μεταβάλλονται ταχέως και έχουν παρόμοια περιθώρια κέρδους. Έτσι όταν είναι δύσκολο να χρησιμοποιηθούν άλλες μέθοδοι μέτρησης του κόστους, χρησιμοποιείται η μέθοδος της λιανικής τιμής πώλησης, με την οποία το κόστος προσδιορίζεται από την αφαίρεση από την αξία πώλησης του κάθε αγαθού το ανάλογο ποσοστό μικτού περιθωρίου κέρδους. Συνήθως στο κάθε τμήμα λιανικής εφαρμόζεται ένα μέσο ποσοστό περιθωρίου μικτού κέρδους.

2.3.1.3 Μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους.

Η μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους συνήθως εφαρμόζεται σε αποθέματα που δεν μπορούν να αντικατασταθούν με κάτι άλλο, καθώς και για αποθέματα τα οποία παράγονται και προορίζονται για ειδικούς σκοπούς, ενώ το κόστος καθορίζεται από την εξατομίκευση του μεμονωμένου κόστους κάθε είδους. Η μέθοδος αυτή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε είδη αποθεμάτων τα οποία μπορούν να αντικατασταθούν με μια κανονική ροή.

2.3.1.4 Η μέθοδος της πρώτης εισαγωγής – πρώτης εξαγωγής (First In First Out – FIFO).

Όπως και στα ελληνικά λογιστικά πρότυπα η μέθοδος προϋποθέτει ότι τα αποθέματα που αγοράστηκαν πρώτα είναι αυτά που πωλούνται πρώτα και το τελικό απόθεμα αποτελείται από τις πιο πρόσφατες αγορές τις χρήσης¹⁶.

2.3.1.5 Η μέθοδος του μέσου σταθμισμένου κόστους.

Ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε επιχείρηση, υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα (είτε σε περιοδική βάση είτε σε κάθε νέα παραλαβή), το μέσο σταθμισμένο κόστος κάθε είδους ή παρόμοιων στοιχείων. Το μέσο σταθμικό κόστος προσδιορίζεται από τα αποθέματα της αρχής της περιόδου και των ειδών που αγοράστηκαν ή παρήχθησαν κατά την διάρκεια της περιόδου.

Κάθε επιχείρηση πρέπει να χρησιμοποιεί μια μέθοδο για τον προσδιορισμό του κόστους αποθεμάτων τα οποία έχουν την ίδια φύση και χρήση από την επιχείρηση. Έτσι αποθέματα που δεν έχουν την ίδια φύση ή χρήση μπορούν να επιμετρηθούν με διαφορετικές μεθόδους.

Οι ύλες και τα λοιπά υλικά τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή άλλων αποθεμάτων δεν μπορούν να αποτιμηθούν σε τιμή κάτω του κόστους, όταν τα έτοιμα προϊόντα που θα προκύψουν από αυτές τις ύλες, αναμένεται να πωληθούν τουλάχιστον στο κόστος. Τα ποσά που προκύπτουν από την υποτίμηση των αποθεμάτων που επιμετρούνται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, αναγνωρίζεται ως έξοδα της συγκεκριμένης περιόδου. Σε περίπτωση ανατίμησης της αξίας τους σε μεταγενέστερο χρόνο (όταν παύσουν οι συνθήκες που προκάλεσαν την υποτίμηση), το ποσό της υποτίμησης αντिलογίζεται (μέχρι του ποσού της αρχικής υποτίμησης).

2.4 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Η απογραφή των αποθεμάτων η οποία περιλαμβάνει την καταμέτρησή τους κατά είδος και ποιότητα αλλά και την αποτίμησή τους στη χαμηλότερη κατά είδος τιμή,

¹⁶ IFRS Ready Inventory, (2013), PwC, ανακτήθηκε από <https://www.pwc.com/us/en/faculty-resource/assets/pwc-ifs-inventory-winter-2013.pdf>

μεταξύ της αξίας κτήσης και της τρέχουσας τιμής της αγοράς έχει μεγάλη σημασία. Από την σωστή αποτίμηση των αποθεμάτων διασφαλίζονται τα ακόλουθα¹⁷:

- Ο Ισολογισμός τέλους χρήσης (και κατά συνέπεια της έναρξης της επόμενης χρήσης) παρουσιάζει την πραγματική αξία των αποθεμάτων.
- Το οικονομικό αποτέλεσμα της περιόδου προσδιορίζεται με βάση την σωστή αξία του κόστους πωληθέντων.

Έτσι για την ορθή αποτίμηση των αποθεμάτων αρχικά θα πρέπει να πραγματοποιείται ορθή καταμέτρηση των αποθεμάτων και στην συνέχεια να αποτιμώνται σωστά με την χρήση της κατάλληλης μεθόδου. Στην απογραφή των αποθεμάτων είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν λάθη είτε από λάθος επιμέτρηση των ποσοτήτων είτε από αριθμητικά λάθη κατά την αποτίμηση. Τα λάθη που δεν αποκαλύπτονται και συνεπώς δεν διορθώνονται επηρεάζουν τον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσης δύο συνεχόμενων διαχειριστικών χρήσεων (της τρέχουσας και της επόμενης).

Για παράδειγμα αν το αρχικό απόθεμα, από λάθος, καταμετρηθεί σε χαμηλότερη ποσότητα από την κανονική θα μειώσει το κόστος πωληθέντων, ενώ θα αυξήσει το κέρδος προ φόρων, την φορολογία και τα καθαρά κέρδη, υπερτιμώντας την κερδοφορία χρήσης της επιχείρησης. Το αντίθετο αποτέλεσμα θα πραγματοποιηθεί κατά την απογραφή μεγαλύτερου αποθέματος από το πραγματικό.

¹⁷ Τουρνά – Γερμανού Ε. (2003), **Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.**, Δ΄ Έκδοση, Αθήνα, Τουρνά – Γερμανού Ελένη, σελ. 331-333

Σελίδα σκοπίμως κενή

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

3.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Η διαχείριση των αποθεμάτων αποτελεί μια ουσιαστική λειτουργία της παραγωγικής διαδικασίας και συμβάλει στην καλύτερη και αμεσότερη εξυπηρέτηση των πελατών της επιχείρησης, δεδομένου ότι η ζήτηση δεν είναι ποτέ εκ των προτέρων γνωστή. Επίσης με την ύπαρξη αποθεμάτων μειώνεται το κόστος παραγωγής μέσα από την καλύτερη οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας αλλά και την επίτευξη καλύτερων τιμών ή εκπτώσεων από τις μεγαλύτερες παραγγελίες προς τους προμηθευτές¹⁸. Από την ύπαρξη επαρκών αποθεμάτων μια επιχείρηση διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της και δεν κινδυνεύει από καθυστερήσεις που ενδεχόμενα θα επηρεάσουν τις πωλήσεις της αλλά και την εικόνα της προς την αγορά.

Όπως προαναφέρθηκε τα οφέλη από την ύπαρξη αποθεμάτων σε μια επιχείρηση είναι πάρα πολλά όμως η απόφαση για το ύψος αυτών είναι ιδιαίτερης σημασίας, ώστε η επιχείρηση να μην είναι εκτεθειμένη σε κινδύνους αλλά να μπορέσει να ανταπεξέλθει και στα κόστη που απορρέουν από αυτά. Τα κόστη που συνεπάγεται η διατήρηση αποθεμάτων είναι:

- Το κόστος διατήρησης αποθέματος, το οποίο περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποκατηγορίες κόστους:
 - Το κόστος αποθηκευτικού χώρου
 - Το κόστος δεσμευμένου κεφαλαίου
 - Το κόστος ασφάλισης αποθέματος
 - Το κόστος απαρχαίωσης αποθέματος
 - Το κόστος του χειρισμού του αποθέματος κατά την μεταφορά και αποθήκευσή του

¹⁸ Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, (2013), **Διοίκηση Παραγωγής και Συστημάτων Υπηρεσιών**, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ανακτήθηκε από <http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=r0tUSerhdIk%3d&tabid=380&mid=838>

- Το κόστος προμήθειας αποθέματος. Το συγκεκριμένο κόστος περιλαμβάνει το σταθερό κόστος προμήθειας (για την παραγγελία στον προμηθευτή ή το κόστος προετοιμασίας της παραγωγικής διαδικασίας στην περίπτωση παραγωγής του αποθέματος από την ίδια την επιχείρηση) και φυσικά το κόστος αγοράς του αποθέματος.
- Το κόστος έλλειψης ή μη ικανοποίησης της ζήτησης. Το συγκεκριμένο κόστος έχει αντίκτυπο τόσο στο κέρδος όσο και στην φήμη της επιχείρησης, αφού από ελλείψεις αποθεμάτων η επιχείρηση μπορεί να οδηγηθεί σε καθυστερήσεις παραγγελιών προς τους πελάτες ή και ακόμα σε ακυρώσεις παραγγελιών.

3.2 ΤΥΠΟΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Τα αποθέματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ανάλογα με τον τρόπο που δημιουργούνται στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες¹⁹:

1. Το **κυκλικό απόθεμα** (*cycle inventory*) το οποίο αποτελεί το τμήμα εκείνο του αποθέματος που καθορίζεται άμεσα από το μέγεθος της παραγγελίας. Ανάλογα με τον χρόνο που μεσολαβεί ανάμεσα σε δύο παραγγελίες καθορίζεται το ύψος του κυκλικού αποθέματος και ισούται με την ζήτηση του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.
2. Το **απόθεμα ασφαλείας** (*safety stock inventory*) που προορίζεται για την άμεση εξυπηρέτηση των πελατών και την διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της επιχείρησης. Τα αποθέματα ασφαλείας προορίζονται να καλύψουν προβλήματα τα οποία προέρχονται είτε από καθυστερήσεις στις παραδώσεις των προμηθευτών, είτε από παραλαβές κατώτερης ποιότητας από την απαιτούμενη, είτε από ζημιές που πιθανά μπορούν να συμβούν. Για την ύπαρξη του αποθέματος ασφαλείας η επιχείρηση πραγματοποιεί παραγγελίες νωρίτερα από τις πραγματικές της ανάγκες ή πραγματοποιεί παραγγελίες σε μεγαλύτερες ποσότητες από αυτές που πραγματικά έχει ανάγκη.

¹⁹ Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, (2013), **Διοίκηση Παραγωγής και Συστημάτων Υπηρεσιών**, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ανακτήθηκε από <http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=r0tU5erhdIk%3d&tabid=380&mid=838>

3. Το **απόθεμα αναμονής** (*anticipation inventory*) αναφέρεται στο απόθεμα το οποίο διατηρείται από την επιχείρηση για την κάλυψη ανομοιογενούς ζήτησης ανάλογα τις χρονικές περιόδους ή σε περιπτώσεις αβεβαιότητας για την προσφορά του αποθέματος.
4. Το **απόθεμα σε κίνηση** (*pipeline inventory*) είναι το απόθεμα το οποίο κινείται μεταξύ δύο διαδοχικών σημείων στο σύστημα ροής των υλικών και υπολογίζεται από την μέση ζήτηση μεταξύ της παραλαβής δύο διαδοχικών παραγγελιών. Τα αποθέματα σε κίνηση είναι τα αποθέματα τα οποία έχουν παραγγελθεί αλλά δεν έχουν παραληφθεί ακόμα από την επιχείρηση.

3.3 Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Ο έλεγχος των αποθεμάτων θα πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία, τόσο για την ομαλή τροφοδοσία της παραγωγικής διαδικασίας όσο και για την καλύτερη κοστολογική οργάνωση της επιχείρησης²⁰.

1. Η αγορά των αποθεμάτων θα πρέπει αφενός να γίνεται στην κατάλληλη ποσότητα κατά είδος και αφετέρου έπειτα από σαφή έγκριση.
2. Οι προμηθευτές που οποίοι επιλέγονται θα πρέπει να διασφαλίζουν κατά ελάχιστο ένα μέσο όρο ποιότητας, τιμής με βάση τους όρους παράδοσης²¹.
3. Η παραλαβή και ο έλεγχος των αποθεμάτων θα πρέπει να πραγματοποιείται άμεσα.
4. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ύπαρξη επαρκών αποθηκευτικών χώρων για την τοποθέτηση των αποθεμάτων και να διενεργείται τακτικά φυσικός έλεγχος αυτών καθώς και καταμέτρησή τους.
5. Η αποτίμηση των άμεσων υλικών της παραγωγικής διαδικασίας θα πρέπει να γίνεται με την κατάλληλη μέθοδο και να διατηρείται σε σταθερή βάση.

²⁰ Δημοπούλου – Δημάκη Ι. (2006), **Διοικητική Λογιστική Κοστολόγηση/ Προϋπολογισμοί/ Λήψη Αποφάσεων**, Αθήνα, INTERBOOKS, σελ. 60-61

²¹ Napolitano Maida, (2013), Top 8 guidelines to improve inventory management, Modern Materials Handling, ανακτήθηκε από http://www.mmh.com/article/top_8_guidelines_to_improve_inventory_management

6. Η χρέωση των έμμεσων υλικών (που χρησιμοποιούνται πέρα από την παραγωγική διαδικασία και σε άλλα τμήματα ή υπηρεσίες) θα πρέπει να γίνεται στα κατάλληλα κέντρα κόστους και να περιλαμβάνονται στα γενικά βιομηχανικά έξοδα.

3.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Η κάθε επιχείρηση υιοθετεί μια συγκεκριμένη πολιτική για την διαχείριση των αποθεμάτων που διατηρεί, η οποία περιλαμβάνει το χρονικό πλαίσιο των νέων παραγγελιών και των ποσοτήτων²². Τα συστήματα διαχείρισης των αποθεμάτων μπορούν να καταταγούν στα συστήματα σταθερής ποσότητας παραγγελίας και στα συστήματα σταθερής περιόδου παραγγελίας.

Στα συστήματα σταθερής ποσότητας παραγγελίας ή συστήματα συνεχούς παρακολούθησης των αποθεμάτων, τα αποθέματα ελέγχονται συνεχώς και πραγματοποιούνται νέες παραγγελίες όταν το απόθεμα φθάσει σε ένα συγκεκριμένο (προκαθορισμένο από την επιχείρηση) επίπεδο. Έτσι οι παραγγελίες μπορούν να πραγματοποιηθούν σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, ανάλογα με την ζήτηση και η εφαρμογή τους προϋποθέτει τον συνεχή έλεγχο του αποθέματος. Τα συστήματα σταθερής ποσότητας συνήθως υιοθετούνται σε αποθέματα που έχουν υψηλό κόστος για την επιχείρηση ή αποτελούν σημαντικά υλικά για την παραγωγική διαδικασία.

Στα συστήματα σταθερής περιόδου παραγγελίας ή συστήματα περιοδικής παρακολούθησης του αποθέματος τα αποθέματα καταμετρώνται σε περιόδους αναθεωρήσεων και οι παραγγελίες πραγματοποιούνται στο τέλος μιας προκαθορισμένης περιόδου. Όταν υιοθετείται ένα τέτοιο σύστημα η επιχείρηση διατηρεί μεγαλύτερα αποθέματα κατά μέσο όρο, για την πρόληψη ελλείψεων και συνήθως πρόκειται για χαμηλότερης αξίας αποθέματα.

²² Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, (2013), **Διοίκηση Παραγωγής και Συστημάτων Υπηρεσιών**, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ανακτήθηκε από <http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=r0tUSerhdIk%3d &tabid=380&mid=838>

3.5 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

3.5.1 Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν μια μορφή ποσοτικών συσχετισμών των μεγεθών των λογιστικών καταστάσεων και χρησιμοποιούνται ευρέως στην χρηματοοικονομική ανάλυση²³. Οι αριθμοδείκτες για να έχουν νόημα θα πρέπει να συσχετίζονται με μέγεθη τα οποία έχουν σχέση μεταξύ τους και χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της πορείας μιας επιχείρησης αλλά και την πρόβλεψη για το μέλλον. Οι αριθμοδείκτες διευκολύνουν την χρηματοοικονομική ανάλυση γιατί μπορούν και εστιάζουν σε συγκεκριμένους τομείς της επιχείρησης και με συνοπτικό τρόπο παρέχουν μια πρώτη εικόνα των ζωτικών σημείων της επιχείρησης αποφεύγοντας την χρονοτριβή με λεπτομέρειες. Οι αριθμοδείκτες αποτελούν μια μέθοδο η οποία είναι πολύ εύκολο να εφαρμοστεί και δεν απαιτεί υψηλό κόστος, και συνήθως αποτελεί την πρώτη φάση της ανάλυσης, αποκαλύπτοντας τομείς που χρειάζονται περαιτέρω ανάλυση.

Ένας αριθμοδείκτης μόνος του δεν αποτελεί ένδειξη της πορείας μιας επιχείρησης, αλλά χρησιμοποιείται και αξιολογείται με βάση:

- Κάποια πρότυπα
- Με δείκτες και μεγέθη προηγούμενων ετών της επιχείρησης (διαχρονική ανάλυση)
- Με δείκτες άλλων επιχειρήσεων του κλάδου (διεταρική ανάλυση)

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο στην χρηματοοικονομική ανάλυση, αφού ανεξάρτητα αν είναι ιδιαίτερα σημαντική η σύγκριση των μεγεθών που εξετάζει, παρέχει το πλεονέκτημα της εξάλειψης των διαφορών που παρουσιάζονται από την σύγκριση των απόλυτων μεγεθών που όπως είναι λογικό έχουν διαφορές μεγέθους. Όπως προαναφέρθηκε οι αριθμοδείκτες μπορούν να

²³ Κάντζος Κ. (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Γ' Έκδοση, Αθήνα, INTERBOOKS, σελ. 71-77

αποτελέσουν την βάση για περαιτέρω ανάλυση και ειδικότερα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τροφοδότηση στατιστικών μοντέλων πρόβλεψης.

Επίσης οι αριθμοδείκτες (κυρίως αριθμοδείκτες κερδοφορίας και ρευστότητας), χρησιμοποιούνται ευρέως από ανώτερα στελέχη επιχειρήσεων για την λήψη αποφάσεων, ιδιαίτερα στους ακόλουθους τομείς²⁴:

- Τον προγραμματισμό, τον προϋπολογισμό και τον προσδιορισμό των στόχων.
- Την αξιολόγηση των επενδυτικών προτάσεων.
- Την αξιολόγηση της απόδοσης των στελεχών και τμημάτων.
- Την καταβολή prim σε στελέχη.

3.5.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Κάποιοι από τους βασικότερους αριθμοδείκτες είναι εκείνοι που εξετάζουν πτυχές τις ρευστότητας, της κεφαλαιακής δομής και της κερδοφορίας μιας επιχείρησης. Ενδεικτικά στην συνέχεια παρουσιάζονται κάποιοι αριθμοδείκτες από τις παραπάνω κατηγορίες.

3.5.2.1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ο αριθμοδείκτης **γενικής ρευστότητας** που δείχνει την σχέση του κυκλοφορούντος ενεργητικού με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Ο αριθμοδείκτης χρησιμοποιείται στην αξιολόγηση της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας κυρίως για χορήγηση πίστωσης από τους προμηθευτές ή κεφαλαίων κίνησης από τράπεζες και υπολογίζεται από τον λόγο:

$$\text{Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

²⁴ Κάντζος Κ. (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Γ΄ Έκδοση, Αθήνα, INTERBOOKS, σελ. 77

Τα όρια του δείκτη όπως είναι εύκολα κατανοητό, θα πρέπει να είναι υψηλότερα της μονάδας, για την εξασφάλιση των απαραίτητων ορίων ασφαλείας, όμως από την άλλη μεριά πολύ υψηλές τιμές στον δείκτη μπορεί να σημαίνουν αναποτελεσματική συσσώρευση μετρητών στην επιχείρηση. Η καλύτερη αξιολόγηση των τιμών του δείκτη πραγματοποιείται όταν γίνεται σε σύγκριση με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες επιχειρήσεων του κλάδου.

Ο αριθμοδείκτης **άμεσης ρευστότητας** δείχνει την σχέση μεταξύ των πλέον ρευστοποιήσιμων κυκλοφοριακών στοιχείων της επιχείρησης με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της και αποτελεί μια πιο αυστηρή μέτρηση της ικανότητας κάλυψης των τρεχουσών υποχρεώσεων. Ο υπολογισμός του δείκτη γίνεται:

$$\text{Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Τα όρια του δείκτη, πάντα σε συνάρτηση με τον κλάδο στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, αλλά και τις πραγματικές της ανάγκες συνήθως κυμαίνονται γύρω στην μονάδα. Πέρα από την αξιολόγηση της ρευστότητας της επιχείρησης, ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του τμήματος πωλήσεων της επιχείρησης, σε σχέση με τους όρους πώλησης.

Ο αριθμοδείκτης **κυκλοφοριακής ταχύτητας ή ανακύκλωσης των απαιτήσεων** δείχνει τον αριθμό, που μέσα στην χρήση, ανακυκλώνονται οι απαιτήσεις από τους πελάτες, δηλαδή το διάστημα που απαιτείται για την είσπραξη των υπολοίπων των πελατών. Ο δείκτης υπολογίζεται:

$$\text{Κυκλοφοριακή ταχύτητα απαιτήσεων} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$$

ή εκφρασμένος σε ημέρες:

$$\text{Ημέρες ανακύκλωσης των απαιτήσεων} = \frac{\text{Απαιτήσεις} * 365}{\text{Πωλήσεις}}$$

Πωλήσεις

Ο δείκτης εκτός από την αξιολόγηση της ρευστότητας της επιχείρησης, χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της πολιτικής πωλήσεων και πίστωσης προς τους πελάτες και στους περισσότερους κλάδους συνήθως δίνει τιμές μεγαλύτερες (και σε κάποιες περιπτώσεις αρκετά μεγαλύτερες) της μονάδας.

Ο αριθμοδείκτης **κυκλοφοριακής ταχύτητας ή ανακύκλωσης των αποθεμάτων**²⁵ δείχνει τις φορές που μέσα σε μια διαχειριστική χρήση ανακυκλώνονται τα αποθέματα της επιχείρησης. Ο υπολογισμός του δείκτη γίνεται με τον παρακάτω λόγο:

$$\text{Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων} = \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μέσα Αποθέματα}}$$

ή εκφρασμένος σε ημέρες:

$$\text{Ημέρες ανακύκλωσης των αποθεμάτων} = \frac{\text{Μέσα Αποθέματα} * 365}{\text{Κόστος Πωληθέντων}}$$

Η χρήση του δείκτη ανακύκλωσης των αποθεμάτων λειτουργεί υποστηρικτικά στους άλλους δείκτες αξιολόγησης της ρευστότητας της επιχείρησης, αλλά και της πιστοληπτικής και δανειοληπτικής ικανότητάς της. Στην εσωτερική ανάλυση ο δείκτης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της απόδοσης της πολιτικής πωλήσεων και διαχείρισης αποθεμάτων που έχει υιοθετηθεί από τα αντίστοιχα τμήματα της επιχείρησης. Ο διαχρονική μελέτη της εξέλιξης του δείκτη μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα για την θέση της επιχείρησης στην αγορά.

Τα όρια του δείκτη είναι συνήθως μεγαλύτερα της μονάδας (και σε κάποιες περιπτώσεις όπως στα super market πολύ μεγαλύτερα της μονάδας). Οι φορές που μια επιχείρηση ιδανικά θα πρέπει να ανακυκλώνει τα αποθέματά της θα πρέπει να

²⁵ Inventory Turnover, (2014), Michigan Ross School of Business, ανακτήθηκε από http://webuser.bus.umich.edu/dwwright/SamplePages_files/Inventory%20Turnover.pdf

αξιολογείται αφενός σε σχέση με τον κλάδο που ανήκει αλλά και σε συνδυασμό με τις γενικότερες συνθήκες της αγοράς.

Η χρήση του δείκτη μειονεκτεί στο γεγονός ότι δεν μπορεί να αποκαλύψει την ποιότητα των επιμέρους ειδών και κατηγοριών των αποθεμάτων που έχει η επιχείρηση. Ένα άλλο μειονέκτημα του δείκτη είναι η δυσκολία ελέγχου των παραδεκτών λογιστικών αρχών που έχουν εφαρμοστεί και του βαθμού εφαρμογής τους, ενώ διαφορετικές μέθοδοι αποτίμησης των αποθεμάτων μπορούν να πλασματικά να αυξομειώσουν τα αποτελέσματα.

3.5.2.2 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ

Ο αριθμοδείκτης **υπερχρέωσης ή επιπέδου κεφαλαιακής μόχλευσης** αποκαλύπτει την σχέση των ιδίων κεφαλαίων προς τα ξένα κεφάλαια της επιχείρησης. Όσο υψηλότερες είναι οι τιμές του δείκτη τόσο περισσότερο είναι χρεωμένη η επιχείρηση και τόσο μεγαλύτερο είναι το επίπεδο άσκησης κεφαλαιακής μόχλευσης. Ο δείκτης υπολογίζεται:

$$\text{Δείκτης κεφαλαιακής μόχλευσης} = \frac{\text{Σύνολο Υποχρεώσεων}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$$

Για τον υπολογισμό του βαθμού χρέωσης της επιχείρησης χρησιμοποιείται το σύνολο των υποχρεώσεων, αφού όλες οι υποχρεώσεις της επιχείρησης αποτελούν μια μορφή χρηματοδότησης για αυτή. Τα όρια του δείκτη καθορίζονται από τον κλάδο στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, αλλά και από την γενικότερη οικονομική συγκυρία και την νομική μορφή της επιχείρησης.

Ο αριθμοδείκτης **δανειακής επιβάρυνσης** εστιάζει στην σχέση των δανείων της επιχείρησης (μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων) προς το σύνολο των κεφαλαίων που χρησιμοποιεί. Με αυτόν τον δείκτη μπορεί να εκτιμηθεί η δανειακή επιβάρυνση της επιχείρησης και υπολογίζεται από την σχέση:

$$\text{Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης} = \frac{\text{Σύνολο Δανείων}}{\text{Σύνολο Παθητικού}}$$

3.5.2.3 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ

Ο δείκτης **μικτού κέρδους** δείχνει την σχέση των μικτών αποτελεσμάτων της εκμετάλλευσης προς τις πωλήσεις της επιχείρησης. Ο συγκεκριμένος δείκτη μετρά την αποδοτικότητα των πωλήσεων μιας επιχείρησης και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα του τμήματος πωλήσεων, marketing και προμηθειών. Ο δείκτη αποτελεί μια πρώτη ένδειξη της αποδοτικότητας της επιχείρησης και υψηλές τιμές στον δείκτη αφήνουν πολλά περιθώρια στην επιχείρηση για την κάλυψη των λοιπών της εξόδων. Ο δείκτης υπολογίζεται από τον λόγο:

$$\text{Δείκτης μικτού κέρδους} = \frac{\text{Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Ο δείκτης **περιθωρίου πωλήσεων** δείχνει την σχέση των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης (πριν την αφαίρεση των χρηματοοικονομικών εξόδων και της φορολογίας) προς τις πωλήσεις της επιχείρησης. Ο δείκτης μετρά τον βαθμό αποδοτικότητας των πωλήσεων της επιχείρησης από τις κανονικές δραστηριότητές της, χωρίς την επίδραση έκτακτων και χρηματοοικονομικών εσόδων και εξόδων. Ο λόγος που υπολογίζει τον δείκτη είναι:

$$\text{Δείκτης περιθωρίου πωλήσεων} = \frac{\text{Αποτελέσματα εκμετάλλευσης προ χρημ/κων εξόδων και φόρων}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Ο δείκτης **απόδοσης του Ενεργητικού** δείχνει την σχέση των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης της επιχείρησης (πριν την αφαίρεση των χρηματοοικονομικών εξόδων) με το συνολικό Ενεργητικό. Ο συγκεκριμένος δείκτης χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων που έχει στην διάθεσή της η επιχείρηση. Στον υπολογισμό του δείκτη δεν λαμβάνονται υπ' όψη έκτακτα και χρηματοοικονομικά έξοδα και έσοδα αφού τα αποτελέσματα μετά την επίδρασή τους αφενός δεν είναι αντιπροσωπευτικά της συνήθους δυνατότητας του Ενεργητικού της επιχείρησης και αφετέρου ο συνυπολογισμός των χρηματοοικονομικών εξόδων είναι απαραίτητος αφού αποτελούν την αμοιβή των κεφαλαίων που χρησιμοποιεί η επιχείρηση. Έτσι ο δείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Δείκτης απόδοσης Ενεργητικού} = \frac{\text{Αποτελέσματα εκμετάλλευσης προ χρημ/κων εξόδων και φόρων}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία της ετήσιας έκθεσης ελληνικού εμπορίου (τα οποία πηγάζουν από έρευνες της ICAP DATABANK), η κυκλοφοριακή ταχύτητα των αποθεμάτων στον κλάδο των αυτοκινήτων το 2010 ήταν 3,3, δηλαδή τα αποθέματα ανακυκλώνονταν κάθε 112 ημέρες. Την επόμενη χρήση, το 2011 η ταχύτητα ανακύκλωσης των αποθεμάτων μειώθηκε σε 3,0, δηλαδή σε 120 ημέρες²⁶.

Στον κλάδο των αυτοκινήτων μαζί με τον κλάδο πώλησης ανταλλακτικών η ανακύκλωση των αποθεμάτων είναι ελαφρά σε καλύτερα επίπεδα. Συγκεκριμένα το 2010 η κυκλοφοριακή ταχύτητα ήταν 3,4 (108 ημέρες), ενώ το 2011, ο δείκτης της κυκλοφοριακής ταχύτητας των αποθεμάτων ήταν 3,3 (111 ημέρες).

4.2 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Στο Χρηματιστήριο Αθηνών είναι εισηγμένες δυο εταιρίες του κλάδου εμπορίας αυτοκινήτων και συγκεκριμένα ανήκουν στον κλάδο της εμπορίας και ειδικότερα του εξειδικευμένου λιανικού εμπορίου. Οι εταιρίες αυτές είναι:

4.2.1 ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ Α.Ε.Ε. (Έτος ίδρυσης το 1992).

Η εταιρία δραστηριοποιείται στην αντιπροσώπευση, εισαγωγή και εμπόριο δίκυκλων μηχανών (μοτοσυκλέτες, scooter, "παπιά" κ.α.), δίχρονων και τετράχρονων εξωλέμβιων κινητήρων, εσω-εξωλέμβιων κινητήρων, jet θαλάσσης (WaveRunners), συμβατικών φουσκωτών σκαφών, τετράτροχων οχημάτων παντός

²⁶ Η Γενική Εικόνα του Ελληνικού Εμπορίου (2012), Η γενική εικόνα του ελληνικού εμπορίου: Τα οικονομικά αποτελέσματα, η κεφαλαιουχική διάρθρωση και η χρηματοδότηση των εμπορικών ΑΕ και ΕΠΕ το 2011, Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, ανακτήθηκε από http://www.esee.gr/Portals/0/pdf/ektheseis%20esee/2012/03_Kef_2012.pdf

εδάφους (ATV), οχήματα Golf, Οχημάτων χιονιού (snowmobiles)²⁷, επίσημη αντιπρόσωπος της Yamaha.

Η εταιρία ιδρύθηκε το 1992 με την επωνυμία «Yamaha Motor Hellas AE» και η αλλαγή στην σημερινή της επωνυμία έγινε το 2001 ενόψει της εισαγωγής των μετοχών της στο χρηματιστήριο, που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2005. Ο όμιλος ΜοτοΔυναμική ΑΕΕ, εκτός από την μητρική εταιρία περιλαμβάνει άλλες τρεις θυγατρικές εταιρίες (με ποσοστό συμμετοχής σε αυτές 100%) και ένα εκτεταμένο δίκτυο συνεργατών που καλύπτουν όλη την Ελλάδα. Από το 2009 η εταιρία εδρεύει στον Ασπρόπυργο Αττικής σε νέες εγκαταστάσεις, που περιλαμβάνουν αποθηκευτικούς χώρους έκτασης 14.000 τ.μ. και γραφεία και βοηθητικούς χώρους έκτασης 3.000 τ.μ. Η θυγατρική του ομίλου στην Ρουμανία εδρεύει στο Βουκουρέστι όπου και είναι τα γραφεία και η έκθεσή της από όπου οι επισκέπτες μπορούν να δουν και να προμηθευτούν προϊόντα της Yamaha αλλά και των λοιπών οίκων που εισάγει η εταιρία. Η θυγατρική της εταιρίας στην Βουλγαρία εδρεύει κοντά στην Σόφια, ενώ με το δίκτυο συνεργατών που διαθέτει στην χώρα έχει σημαντική παρουσία και σημεία πώλησης ανταλλακτικών και παροχής υπηρεσιών σε όλες τις κύριες πόλεις της Βουλγαρίας. Από την ευρεία γκάμα προϊόντων που η εταιρία εμπορεύεται αναφέρονται οι κυριότερες μάρκες αυτών:

- Porsche
- Continental
- Pirelli
- Selva marine
- Alpinestars, κ.α.

Από τα κύρια ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της εταιρία θεωρούνται τα εξής²⁸:

- Εμπορεύεται προϊόντα των κορυφαίων εταιριών του χώρου που δραστηριοποιείται, ενώ τα προϊόντα που εισάγει συνεχώς διευρύνονται.

²⁷ ΜοτοΔυναμική ΑΕΕ, (2013), Χρηματιστήριο Αθηνών, ανακτήθηκε από <http://www.ase.gr/content/gr/companies/ListedCo/Profiles/profile.asp?Cid=998>

²⁸ ΜοτοΔυναμική ΑΕΕ, (2014), Όμιλος, Εταιρία, Αξίες & Όραμα, ανακτήθηκε από <http://www.motodynamics-accessories.gr/default.asp?static=6>

- Διαθέτει καινοτόμο ανθρώπινο δυναμικό που έχει άρτια τεχνική γνώση και πνεύμα ομαδικότητας.
- Η εταιρία έχει μεγάλη εμπειρία και τεχνογνωσία στην συγκεκριμένη αγορά, ενώ τα δίκτυα συνεργασίας της συνεχώς διευρύνονται και διαχειρίζονται πάρα πολύ καλά.
- Η εταιρία έχει ισχυρούς στρατηγικούς μετόχους αλλά και ισχυρά δίκτυα συνεργατών, με μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης στις Βαλκανικές χώρες.

4.2.2 ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε. (Έτος ίδρυσης το 1958).

Η δραστηριότητα της εταιρίας είναι οι εισαγωγές και εξαγωγές αυτοκινήτων, δικύκλων, μηχανών και ανταλλακτικών καθώς και λεωφορείων. Επίσης η εταιρία παράγει πλαίσια και αμαξώματα λεωφορείων²⁹. Η εταιρία ξεκίνησε τις δραστηριότητές της με την επωνυμία “Bussing Hellas ΑΕ», ως διανομέας των προϊόντων της Ιαπωνικής εταιρίας «Suzuki Motor Corporation». Το 1974 γίνεται αποκλειστική διανομέας των προϊόντων της δεύτερης μεγαλύτερης ιαπωνικής εταιρίας παραγωγής φορτηγών και λεωφορείων στον κόσμο της «Hino Motors», ενώ επίσης την ίδια χρονιά συνάπτει συμφωνία με την γερμανική εταιρία M.A.N. για την παραγωγή λεωφορείων και φορτηγών με μηχανικά μέρη που θα προμηθεύεται από την γερμανική εταιρία. Το 1989 γίνεται αποκλειστική διανομέας φορτηγών και λεωφορείων της βελγικής εταιρίας Van Hool.

Η μετονομασία της σε «Σφακιανάκης ΑΕΒΕ» γίνεται το 1993, όπου γίνεται και αποκλειστική διανομέας των προϊόντων της Suzuki στην Βουλγαρία. Από κει και πέρα η εταιρία συνάπτει διάφορες σημαντικές συμφωνίες με διεθνείς εταιρίες του χώρου ενώ πραγματοποιεί σημαντικές επενδύσεις σε εταιρίες στρατηγικού ενδιαφέροντος γι’ αυτή. Έτσι σήμερα η εταιρία εισάγει, εμπορεύεται και παρέχει υπηρεσίες αυτοκινήτων κορυφαίων εταιριών, όπως Suzuki, Alfa Romeo, Cadillac, Fiat, Ford, Nissan, Opel, Renault, Volvo, κ.α. Επίσης η εταιρία μεταπωλεί και

²⁹ Σφακιανάκης ΑΕΒΕ, (2013), Χρηματιστήριο Αθηνών, ανακτήθηκε από <http://www.ase.gr/content/gr/companies/ListedCo/Profiles/profile.asp?Cid=496>

μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, παρέχοντας και την δυνατότητα ανταλλαγής αυτοκινήτου³⁰.

4.3 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Στον κλάδο της εμπορίας των αυτοκινήτων δύο εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και οι οποίες δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών είναι:

4.3.1 GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ Α.Ε

Η εταιρία διεξάγει αποκλειστικές εισαγωγές και εμπόριο αυτοκινήτων και ανταλλακτικών από ξένους οίκους (OPEL). Η εταιρία εδρεύει στο Μαρούσι στην Αττική και απασχολεί είκοσι οκτώ εργαζόμενους³¹ και αποτελεί τον γενικό εισαγωγές των αυτοκινήτων και ανταλλακτικών της εταιρίας Opel.

4.3.2 Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ Α.Β.Ε.Ε. – ΑΟΥΤΟΝΤΗΛ (Έτος ίδρυσης το 1999).

Η εταιρία διεξάγει αποκλειστικές εισαγωγές και εμπόριο αυτοκινήτων και ανταλλακτικών από ξένους οίκους (Kia Motors) και είναι μέλος του ομίλου Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ³². Η εταιρία εδρεύει στην Μάνδρα Αττικής και από 1999 που σύναψε αποκλειστική αντιπροσώπευση των αυτοκινήτων της KIA Motors, απογείωσε τις πωλήσεις των αυτοκινήτων της συγκεκριμένης μάρκας στην ελληνική αγορά διατηρώντας το επίπεδο πωλήσεων υψηλά. Από την ίδρυση της εταιρίας μέχρι και σήμερα έχει αναπτύξει ένα δίκτυο συνεργατών που καλύπτουν γεωγραφικά το 99% της ελληνικής αγοράς³³.

³⁰ Σφακιανάκης ΑΕΒΕ, (2014), Επενδυτικές Σχέσεις, Ιστορικό, ανακτήθηκε από <http://www.sfakianakis.gr/d/istoriko-183.htm?lang=el&path=1259880978>

³¹ General Motors Hellas ΑΕ, (2011), Εταιρίες, Statbank.gr, ανακτήθηκε από <http://www.statbank.gr/companies/companydata/2001110/002/2.html>

³² KIA MOTORS, (2013), AUTODEAL KIA MOTORS, ανακτήθηκε από http://www.kia.gr/Kia/topnav/Autodeal_Kia_Motors/

³³ Kia Motors, (2014), Autodeal Kia Motors, ανακτήθηκε από http://www.kia.gr/Kia/topnav/Autodeal_Kia_Motors/

4.4 Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

4.4.1 ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ Α.Ε.Ε.

Με βάση τις ετήσιες δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας, οι οποίες καταρτίζονται σύμφωνα με τα Διεθνή πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, την πενταετία 2008-2012, η εταιρία αποτιμά τα εμπορεύματά της με βάση της ακόλουθες λογιστικές αρχές:

Τα εμπορεύματα αποτιμώνται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

- Στο κόστος κτήσης συμπεριλαμβάνεται εκτός από την αξία κτήσης και κάθε άλλου είδους δαπάνη ώσπου να εισαχθούν στις αποθήκες της εταιρίας.
- Η μέθοδος αποτίμησης που χρησιμοποιείται είναι του εξατομικευμένου κόστους (για τα κυρίως προϊόντα, όπως δίκυκλα και προϊόντα θάλασσας, κλπ) και του μέσου σταθμικού κόστους (για τα ανταλλακτικά, τα αξεσουάρ και τα λοιπά συμπληρωματικά προϊόντα).

Επίσης η εταιρία διενεργεί προβλέψεις για την απομείωση της αξίας για τα βραδέως κινούμενα αποθέματα και κυρίως αφορά την απομείωση της αξίας των ανταλλακτικών τα οποία για λόγους ασφαλείας υποχρεούται η εταιρία να κατέχει για τα μοντέλα που βρίσκονται σε κυκλοφορία. Τα αποθέματα της εταιρίας την τελευταία πενταετία, αλλά και οι ετήσιες μεταβολές σε αυτά είναι:

ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ					
	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	19.549.495,06	12.337.430,03	14.056.629,61	13.454.178,50	7.558.896,28
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %		-36,89%	13,93%	-4,29%	-43,82%

4.4.2 ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας καταρτίζονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Τα αποθέματα της εταιρίας αποτιμώνται

στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας και του κόστους κτήσης. Το κόστος κτήσης υπολογίζεται με την χρήση της μεθόδου του μέσου σταθμικού κόστους. Από την χρήση του 2011 τα αποθέματα των αυτοκινήτων αποτιμώνται με την μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους, έτσι όπως αυτά απεικονίζονται στο βιβλίο της αποθήκης ανά αριθμό πλαισίου κυκλοφορίας. Την τελευταία πενταετία τα αποθέματα της εταιρίας καθώς και οι ανά έτος μεταβολές τους είναι:

ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ					
	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	93.813.131,86	80.708.000,00	64.589.485,11	42.637.015,38	36.338.076,43
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %		-13,97%	-19,97%	-33,99%	-14,77%

4.4.3 GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ Α.Ε

Από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας, οι οποίες καταρτίζονται με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία για τον τρόπο αποτίμησης των αποθεμάτων της. Τα αποθέματα της εταιρίας από το 2008 έως το 2012 διαμορφώνονται ως εξής:

GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ					
	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	15.340.179,79	18.933.214,33	11.242.996,62	9.271.823,60	5.327.111,66
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %		23,42%	-40,62%	-17,53%	-42,55%

4.4.4 Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ Α.Β.Ε.Ε. – ΑΟΥΤΟΝΤΗΛ

Σύμφωνα με τις δημοσιευμένες συνοπτικές οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας προκύπτει ότι καταρτίζονται με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και την ελληνική νομοθεσία. Από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν μπορούν να αντληθούν

πληροφορίες για τον τρόπο αποτίμησης των αποθεμάτων της εταιρίας. Όμως τα αποθέματά της την τελευταία πενταετία διαμορφώνονται ως εξής:

Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ					
	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	26.509.197,18	20.045.761,91	9.607.974,44	11.798.501,23	6.446.635,41
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %		-24,38%	-52,07%	22,80%	-45,36%

4.5 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

4.5.1 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

4.5.1.1 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

Εξετάζοντας την ρευστότητα των τεσσάρων εταιριών παρατηρείται μια γενικότερη πτωτική τάση του δείκτη γενικής ρευστότητας την πενταετία 2008-2012 (όπως και του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων με εξαίρεση την εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ που το 2011 και 2012 οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της αυξάνουν σημαντικά). Ειδικότερα στις εισηγμένες εταιρίες η πτώση είναι εντονότερη. Ο δείκτης γενικής ρευστότητας για την εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ μέχρι το 2010 είναι στα υψηλότερα επίπεδα από τις άλλες εταιρίες, όμως το 2011 και 2012 παρουσιάζει έντονη κάμψη και έχει ιδιαίτερα χαμηλές τιμές. Για την εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ παρά την κάμψη που παρουσιάζει προσπαθεί να διατηρηθεί σε ικανοποιητικά επίπεδα. Αντίστοιχα και για την εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ, που ενώ έχει μικρότερη πτώση, το 2012 οι τιμές του δείκτη είναι οριακά πάνω από την μονάδα (όπως και για την εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ). Μόνο η εταιρία Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ έχει την μικρότερη πτώση στον δείκτη γενικής ρευστότητας, οποίος από το 2009-2012 κυμαίνεται μεταξύ 1,56 έως 1,52 και ειδικά για τις δύο τελευταίες χρήσεις είναι στα υψηλότερα επίπεδα.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	255.894.556	234.078.000	165.368.221	111.165.743	103.162.652

	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	190.687.374	101.151.000	91.232.281	230.858.156	229.581.996
	Γενικής Ρευστότητας	1,34	2,31	1,81	0,48	0,45
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	30.912.781	18.840.646	20.986.644	19.597.145	11.944.514
	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	16.011.181	9.588.345	13.035.684	16.963.059	11.159.014
	Γενικής Ρευστότητας	1,93	1,96	1,61	1,16	1,07
ΔΑΒΑΡΗ	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	61.077.622	58.193.857	45.438.984	43.257.298	38.858.692
	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	32.638.801	37.739.539	29.205.573	27.841.632	25.557.561
	Γενικής Ρευστότητας	1,87	1,54	1,56	1,55	1,52
GENERAL	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	37.174.706	55.080.649	21.067.119	34.086.833	16.304.352
	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	29.436.132	56.101.645	19.289.495	29.593.793	15.591.036
	Γενικής Ρευστότητας	1,26	0,98	1,09	1,15	1,05

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται συγκεντρωτικά ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας διαχωρισμένος στις εισηγμένες και μη εισηγμένες εταιρίες του κλάδου, καθώς και η ετήσια μεταβολή τους. Παρατηρείται πως για τις εισηγμένες εταιρίες ο δείκτης γενικής ρευστότητας παρουσιάζει άνοδο (και μάλιστα σημαντική + 64,60%) μόνο την χρήση του 2009, ενώ τις υπόλοιπες χρήσεις ο δείκτης μειώνεται με την μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται το 2011 (-70,48%). Διαφορετική η κατάσταση για τις μη εισηγμένες εταιρίες όπου το 2009 ο δείκτης μειώνεται κατά 23,74%, ενώ την επόμενη χρήση αυξάνει για να μειωθεί πάλι το 2011 και 2012. Σε γενικές γραμμές ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης για τις εισηγμένες εταιρίες σταδιακά την πενταετία μειώνεται σημαντικά (με εξαίρεση την χρήση του 2009) και το 2012 είναι 0,48, ενώ για τις μη εισηγμένες η μείωση είναι μικρότερη και ο δείκτης την συγκεκριμένη χρήση είναι σε αρκετά καλύτερα επίπεδα στο 1,34.

Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	1,39	2,28	64,60%	1,79	-21,75%	0,53	-70,48%	0,48	-9,38%
Μη εισηγμένες εταιρίες	1,58	1,21	-23,74%	1,37	13,61%	1,35	-1,81%	1,34	-0,45%

4.5.1.2 Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας

Από την συσχέτιση των πλέων ρευστοποιήσιμων στοιχείων των εταιριών με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους, αποκαλύπτεται καλύτερα η ικανότητα των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στις τρέχουσες υποχρεώσεις τους. Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας δείχνει χαμηλά επίπεδα ρευστότητας κυρίως για τις εισηγμένες εταιρίες. Ειδικά τα δύο τελευταία έτη ο δείκτης για τις δύο εταιρίες είναι ιδιαίτερα χαμηλός, ενώ σε υψηλότερα επίπεδα είναι ο δείκτης για την εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ. Σε αντίθεση με τις προηγούμενες εταιρίες η εταιρία Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ όχι μόνο έχει τον υψηλότερο δείκτη άμεσης ρευστότητας, ο οποίος καθ' όλη την πενταετία ξεπερνά την μονάδα (τα άμεσα ρευστοποιήσιμα περιουσιακά της στοιχεία υπερκαλύπτουν τις τρέχουσες υποχρεώσεις της), αλλά τα τελευταία έτη φαίνεται να βελτιώνεται.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑ ΚΗΣ	Κυκλοφορούν Ενεργ.	255.894.556	234.078.000	165.368.221	111.165.743	103.162.652
	Βραχ/σμες	190.687.374	101.151.000	91.232.281	230.858.156	229.581.996

	υποχρεώσεις					
	Αποθέματα	93.813.132	80.708.000	64.589.485	42.637.015	36.338.076
	Άμεσης Ρευστότητας	0,85	1,52	1,10	0,30	0,29
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Κυκλοφορούν Ενεργ.	30.912.781	18.840.646	20.986.644	19.597.145	11.944.514
	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	16.011.181	9.588.345	13.035.684	16.963.059	11.159.014
	Αποθέματα	19.549.495	12.337.430	14.056.630	13.454.179	7.558.896
	Άμεσης Ρευστότητας	0,71	0,68	0,53	0,36	0,39
ΔΑΒΑΡΗ	Κυκλοφορούν Ενεργ.	61.077.622	58.193.857	45.438.984	43.257.298	38.858.692
	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	32.638.801	37.739.539	29.205.573	27.841.632	25.557.561
	Αποθέματα	26.509.197	20.045.762	9.607.974	11.798.501	6.446.635
	Άμεσης Ρευστότητας	1,06	1,01	1,23	1,13	1,27
GENERAL	Κυκλοφορούν Ενεργ.	37.174.706	55.080.649	21.067.119	34.086.833	16.304.352
	Βραχ/σμες υποχρεώσεις	29.436.132	56.101.645	19.289.495	29.593.793	15.591.036
	Αποθέματα	15.340.180	18.933.214	11.242.997	9.271.824	5.327.112
	Άμεσης Ρευστότητας	0,74	0,64	0,51	0,84	0,70

Ο μέσος όρος του δείκτη άμεσης ρευστότητας των εταιριών που οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, με εξαίρεση την χρήση του 2009, σταδιακά μειώνεται και ενώ το 2009 ήταν 1,44 (σε αρκετά καλά επίπεδα), το 2012 μειώνεται στο 0,30. Σε αντίθεση για της εταιρίες που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο ο δείκτης άμεσης ρευστότητας αυξάνει την εξεταζόμενη πενταετία και από 0,91 το

2008, το 2012 διαμορφώνεται στο 1,05, αρκετά υψηλότερα από τον δείκτη των εισηγμένων εταιριών και σε πολύ καλά επίπεδα.

Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	0,84	1,44	72,05%	1,03	-28,45%	0,30	-70,83%	0,30	-1,83%
Μη εισηγμένες εταιρίες	0,91	0,79	-12,87%	0,94	18,91%	0,98	4,07%	1,05	7,62%

4.5.1.3 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων και ημερών Ανακύκλωσης των Απαιτήσεων

Από την γενικότερη εντύπωση των τεσσάρων εταιριών, παρόλο που υπάρχει ανομοιογένεια μεταξύ τους αλλά και διαχρονικά, φαίνεται πως στις εταιρίες ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ και Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ υπάρχει μια κλιμακούμενη δυσκολία στην είσπραξη των υπολοίπων τους από τους πελάτες τους (για την πρώτη εταιρία το 2012 ενώ για την δεύτερη από το 2010 και μετά). Το φαινόμενο αυτό κατά κύριο λόγο οφείλεται στην διαχρονική συρρίκνωση των πωλήσεων και των συγκεκριμένων εταιριών αλλά και των άλλων εταιριών. Συγκεκριμένα για αυτές τις εταιρίες το 2012 ο χρόνος είσπραξης όχι μόνο ξεπερνά το ένα έτος αλλά προσεγγίζει τα δύο. Η κυκλοφοριακή ταχύτητα των απαιτήσεων για την εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ ενώ το 2008 είναι αρκετά καλή, και φαίνεται να κλείνει τα υπόλοιπα των πελατών της δέκα φορές τον χρόνο (περίπου ανά ένα μήνα), από το 2009 και μετά κατάσταση δυσκολεύει και ο δείκτης κυμαίνεται περίπου στο 3. Εξαίρεση αποτελεί η εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ που ενώ ο δείκτης διαχρονικά μειώνεται (από 39,65 το 2008 σε 8,56 το 2012) παρόλα αυτά είναι σε πάρα πολύ καλά επίπεδα, με τις απαιτήσεις της το 2011 και 2012 να εισπράττονται κάθε 43 περίπου ημέρες.

	2008	2009	2010	2011	2012
— ◀ ▶ Πωλήσεις	399.236.748	415.261.000	248.497.499	190.104.060	36.041.222

	Απαιτήσεις	147.802.866	104.764.000	82.504.725	58.020.466	57.255.516
	Κυκλ. ταχ. απαιτήσεων	2,70	3,96	3,01	3,28	0,63
	Ημ. ανακ/σης απαιτήσεων	135	92	121	111	580
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Πωλήσεις	78.657.514	15.943.463	13.197.030	13.755.405	10.506.538
	Απαιτήσεις	7.556.969	4.383.048	5.617.855	4.353.345	2.897.579
	Κυκλ. ταχ. απαιτήσεων	10,41	3,64	2,35	3,16	3,63
	Ημ. ανακ/σης απαιτήσεων	35	100	155	116	101
ΔΑΒΑΡΗ	Πωλήσεις	102.664.337	79.584.704	34.420.096	30.047.819	18.517.665
	Απαιτήσεις	32.991.325	33.542.767	33.261.283	29.566.217	31.190.096
	Κυκλ. ταχ. απαιτήσεων	3,11	2,37	1,03	1,02	0,59
	Ημ. ανακ/σης απαιτήσεων	117	154	353	359	615
GENERAL	Πωλήσεις	266.977.103	228.275.456	153.811.735	152.849.016	83.478.858
	Απαιτήσεις	6.733.195	18.567.041	6.940.846	17.915.736	9.749.235
	Κυκλ. ταχ. απαιτήσεων	39,65	12,29	22,16	8,53	8,56
	Ημ. ανακ/σης απαιτήσεων	9	30	16	43	43

Εξετάζοντας τον δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας των απαιτήσεων των εισηγμένων εταιριών, παρατηρείται μια σημαντική μείωσή του από το 2008 έως το 2012, από 3,08 σε 0,77 αντίστοιχα. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται πως η είσπραξη των απαιτήσεων των εισηγμένων εταιριών από λιγότερο από τρεις μήνες που ήταν το 2009, το 2012 αυξήθηκαν πάρα πολύ, περίπου σε δέκα έξι μήνες. Δηλαδή παρατηρείται μια σημαντική καθυστέρηση στην ρευστοποίηση των απαιτήσεων των εισηγμένων εταιριών από τους πελάτες τους. Μολονότι και στις μη εισηγμένες εταιρίες ο δείκτης μειώθηκε πάρα πολύ (και μάλιστα περισσότερο από τις

εισηγμένες εταιρίες), επειδή ήταν σε πολύ καλύτερα επίπεδα το 2008, διατήρησε τον δείκτη ανακύκλωσης των απαιτήσεων σε καλύτερα επίπεδα. Συγκεκριμένα το 2012 ο δείκτης ήταν 2,49, δηλαδή οι μη εισηγμένες εταιρίες χρειάζονταν 147 ημέρες (περίπου πέντε μήνες), για να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους, περίπου ένα χρόνο ταχύτερα από τις εισηγμένες εταιρίες.

Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων (εκφρασμένος και σε ημέρες)									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	3,08	3,95	28,43%	2,97	-24,83%	3,27	10,06%	0,77	-76,32%
Μη εισηγμένες εταιρίες	9,31	5,91	-36,51%	4,68	-20,75%	3,85	-17,73%	2,49	-35,32%
Εισηγμένες εταιρίες	119	92	-22,14%	123	33,03%	112	-9,14%	472	322,36%
Μη εισηγμένες εταιρίες	39	62	57,50%	78	26,18%	95	21,55%	147	54,61%

4.5.1.4 Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων και ημερών Ανακύκλωσης των Αποθεμάτων

Σχεδόν αντίστοιχα με τις πωλήσεις και το κόστος πωληθέντων των εταιριών διαχρονικά συρρικνώνεται, ενώ και τα μέσα αποθέματα που διακρατούν οι επιχειρήσεις μειώνονται σημαντικά. Η κυκλοφοριακή ταχύτητα των αποθεμάτων διαχρονικά μειώνεται για κάποιες εταιρίες περισσότερο και για άλλες λιγότερο. Ειδικότερα για την εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ τα αποθέματα ανακυκλώνονται τρεις ή τέσσερις μήνες από το 2008 έως το 2011, όμως το 2012 οι ημέρες που απαιτούνται ξεπερνούν το έτος και συγκεκριμένα είναι 433 ημέρες. Πιο ομαλή η πορεία ανακύκλωσης των αποθεμάτων για την εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ, όπου οι ημέρες ανακύκλωσης των αποθεμάτων σταδιακά αυξάνουν και ενώ το 2008 ανακυκλώνονταν ανά 110 ημέρες το 2012 φθάνουν τις 177 ημέρες (περίπου κάθε εξάμηνο). Με μεγαλύτερες διακυμάνσεις η μεταβολή του δείκτη για την εταιρία Π &

Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ, η οποία το 2012 ανακυκλώνει τα αποθέματά της κάθε 205 ημέρες. Σε ευνοϊκότερη θέση φαίνεται να είναι η εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ, όσον αφορά την ταχύτητα ανακύκλωσης των αποθεμάτων, αφού καθ' όλο το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα ο χρόνος ανακύκλωσης δεν ξεπερνά τις σαράντα ημέρες (το 2010).

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Μέσα Αποθέματα	93.813.132	87.260.566	72.648.743	53.613.250	39.487.546
	Κόστος Πωληθέντ.	318.730.432	415.260.998	211.918.827	166.755.112	33.281.005
	Κυκλ. ταχ. Αποθεμ.	3,40	4,76	2,92	3,11	0,84
	Ημ. ανακ/σης αποθ.	107	77	125	117	433
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Μέσα Αποθέματα	19.549.495	15.943.463	13.197.030	13.755.405	10.506.538
	Κόστος Πωληθέντ.	64.935.156	47.511.435	36.423.237	30.215.145	21.692.387
	Κυκλ. ταχ. Αποθεμ.	3,32	2,98	2,76	2,20	2,06
	Ημ. ανακ/σης αποθ.	110	122	132	166	177
ΔΑΒΑΡΗ	Μέσα Αποθέματα	26.509.197	23.277.480	14.826.868	10.703.238	9.122.568
	Κόστος Πωληθέντ.	81.127.577	62.164.174	26.280.217	24.554.829	16.248.695
	Κυκλ. ταχ. Αποθεμ.	3,06	2,67	1,77	2,29	1,78
	Ημ. ανακ/σης αποθ.	119	137	206	159	205
GENERAL	Μέσα Αποθέματα	15.340.180	17.136.697	15.088.106	10.257.411	7.299.468
	Κόστος Πωληθέντ.	240.557.397	199.517.477	137.339.992	134.471.274	71.737.613
	Κυκλ. ταχ. Αποθεμ.	15,68	11,64	9,10	13,11	9,83
	Ημ. ανακ/σης αποθ.	23	31	40	28	37

Σε δυσμενέστερη κατάσταση είναι ο δείκτης ανακύκλωσης των αποθεμάτων των εισηγμένων εταιριών, με τον δείκτη από το 2009 και μετά σταδιακά να μειώνεται, με συνέπεια τα αποθέματα των εισηγμένων εταιριών να ανακυκλώνονται κάθε 332 ημέρες (περίπου κάθε έντεκα μήνες). Για τις μη εισηγμένες εταιρίες ο δείκτης μειώθηκε το 2009 και 2010, ενώ την επόμενη χρήση αυξήθηκε σημαντικά (+38,71%), για να ξανά μειωθεί το 2012. Παρόλα αυτά βρίσκεται σε πολύ καλύτερα επίπεδα καθ' όλη την πενταετία σε σύγκριση με τις εισηγμένες εταιρίες. Ειδικότερα το 2012 ο δείκτης ήταν 5,36, γεγονός που συνεπάγεται πως οι μη εισηγμένες εταιρίες ανακυκλώνουν τα αποθέματά τους ταχύτερα και συγκεκριμένα κάθε 68 ημέρες.

Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων (εκφρασμένος και σε ημέρες)									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	3,38	4,48	32,49%	2,89	-35,49%	2,92	1,07%	1,10	-62,39%
Μη εισηγμένες εταιρίες	7,69	6,47	-15,76%	5,47	-15,53%	7,59	38,71%	5,36	-29,38%
Εισηγμένες εταιρίες	108	81	-24,52%	126	55,00%	125	-1,06%	332	165,89%
Μη εισηγμένες εταιρίες	47	56	18,71%	67	18,38%	48	-27,91%	68	41,60%

4.5.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ

4.5.2.1 Αριθμοδείκτης Κεφαλαιακής Μόχλευσης

Για όλες τις εταιρίες παρατηρείται μείωση της καθαρής τους θέσης ενώ για την εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ τα ίδια κεφάλαια το 2010 και 2012 είναι αρνητικά, με τις ζημιές να επιδρούν στην καθαρή της θέση. Ταυτόχρονα και το σύνολο των υποχρεώσεων των εταιριών μειώνεται την εξεταζόμενη περίοδο. Ο δείκτης κεφαλαιακής μόχλευσης δείχνει ότι και οι τρεις από τις τέσσερις εταιρίες είναι υπερχρεωμένες. Μόνο η εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ έχει δείκτη που κυμαίνεται γύρω της μονάδας ενώ σε κανένα από τα εξεταζόμενα στοιχεία της δεν έντονες μεταβολές. Η εταιρία Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ ενώ έχει μειώσει σημαντικά τις υποχρεώσεις της η μείωση της καθαρής της θέσης στο μισό διαμορφώνει τον δείκτη κεφαλαιακής μόχλευσης το 2012 στο 17,54, με τις υποχρεώσεις να ξεπερνούν τα 37 εκ. € ενώ τα ίδια κεφάλαια είναι μόλις 2 εκ. €. Επίσης η εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ

μειώνει διαχρονικά τις υποχρεώσεις της όμως η μείωση των ιδίων κεφαλαίων είναι ακόμα μεγαλύτερη και το 2012 ο δείκτης ξεπερνά το 6.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Σύνολο υποχρεώσεων	350.376.254	322.438.000	282.766.020	247.724.934	246.399.539
	Σύνολο Καθαρής θέσης	105.044.282	105.157.000	77.152.556	47.348.633	39.278.740
	Δείκτης Κεφαλ. Μόχλ.	3,34	3,07	3,67	5,23	6,27
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Σύνολο υποχρεώσεων	22.040.331	14.504.397	13.848.437	18.652.925	13.136.808
	Σύνολο Καθαρής θέσης	17.716.851	16.019.721	18.285.185	15.044.626	12.352.638
	Δείκτης Κεφαλ. Μόχλ.	1,24	0,91	0,76	1,24	1,06
ΔΑΒΑΡΗ	Σύνολο υποχρεώσεων	61.352.801	55.367.539	42.147.573	40.783.632	37.735.785
	Σύνολο Καθαρής θέσης	4.332.083	5.003.589	4.633.022	3.742.381	2.150.903
	Δείκτης Κεφαλ. Μόχλ.	14,16	11,07	9,10	10,90	17,54
GENERAL	Σύνολο υποχρεώσεων	29.436.132	56.101.645	19.289.495	29.593.793	15.591.036
	Σύνολο Καθαρής θέσης	1.419.506	1.399.230	-798.459	89.520	-1.179.820
	Δείκτης Κεφαλ. Μόχλ.	20,74	40,09	-24,16	330,58	-13,21

Η σημαντική μείωση της καθαρής θέσης των εισηγμένων εταιριών και η μικρότερη μείωση των υποχρεώσεων οδηγεί τον αριθμοδείκτη κεφαλαιακής μόχλευσης σε αύξηση. Συγκεκριμένα το 2008 ο δείκτης ήταν 3,03, ενώ το 2012 φθάνει στο 5,03 (δύο μονάδες υψηλότερα), με τις υποχρεώσεις να είναι αρκετά υψηλότερες από τα ίδια κεφάλαια των εισηγμένων εταιριών. Διαφορετική η πορεία του δείκτη κεφαλαιακής μόχλευσης για τις μη εισηγμένες εταιρίες. Στην αρχή της εξεταζόμενης περιόδου ο μέσος όρος του δείκτη ήταν αρκετά υψηλός και το 2009 αυξάνει

περισσότερο, από το 2010 ο δείκτης για τις μη εισηγμένες εταιρίες μειώνεται στο 16,02. Παρόλα αυτά το 2011 και ειδικά το 2012 η αύξηση του δείκτη ήταν δραματική και το 2012 ο δείκτης διαμορφώνεται σε 54,91, με αύξηση από την προηγούμενη χρήση κατά 199%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην συρρίκνωση των ιδίων κεφαλαίων, με τη μία από τις δύο μη εισηγμένες εταιρίες να έχει αρνητικά ίδια κεφάλαια.

Αριθμοδείκτης Κεφαλαιακής Μόχλευσης									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	3,03	2,78	-8,34%	3,11	11,77%	4,27	37,37%	5,03	17,74%
Μη εισηγμένες εταιρίες	15,79	17,41	10,29%	16,02	-7,97%	18,37	14,63%	54,91	199,00%

4.5.2.2 Αριθμοδείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης

Από το 2008 έως το 2012 σε όλες τις εταιρίες σημειώνεται σημαντική μείωση του συνολικού τους Παθητικού. Διαφορετικής έντασης είναι η μείωση και του τραπεζικού τους δανεισμού (αφού και αυτός διαχρονικά μειώνεται). Ο μόνη από τις εξεταζόμενες εταιρίες που δεν έχει καθόλου τραπεζικό δανεισμό είναι η εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ. Χαμηλό τραπεζικό δανεισμό έχει η εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ, με τον δείκτη δανειακής επιβάρυνσης να κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα, ενώ η τιμή του το 2012 ήταν 0,25. Την αμέσως υψηλότερη αναλογία τραπεζικού δανεισμού προς Παθητικό έχει η εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ, με τον δείκτη της συγκεκριμένης εταιρίας να αυξάνει από 0,53 το 2008 σε 0,72 το 2012. Τον υψηλότερο δείκτη δανειακής επιβάρυνσης έχει η εταιρία Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ ο οποίος το 2012 ήταν 0,82.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Σύνολο δανείων	241.448.942	254.885.520	219.958.097	209.007.211	205.523.015
	Σύν. Παθητικού	455.420.536	427.595.000	359.918.576	295.073.567	285.678.279
	Δ. δανειακής επιβ/σης	0,53	0,60	0,61	0,71	0,72
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Σύνολο δανείων	8.877.623	8.394.264	5.532.541	10.681.763	6.455.451
	Σύν. Παθητικού	39.757.182	30.703.236	32.133.622	33.697.551	25.489.446
	Δ. δανειακής επιβ/σης	0,22	0,27	0,17	0,32	0,25
ΔΑΒΑΡΗ	Σύνολο δανείων	55.705.275	41.110.078	38.223.419	32.942.013	32.874.437
	Σύν. Παθητικού	66.291.566	60.677.696	47.070.491	44.664.625	40.017.161
	Δ. δανειακής επιβ/σης	0,84	0,68	0,81	0,74	0,82
GENERAL	Σύνολο δανείων	0	0	0	0	0
	Σύν. Παθητικού	40.953.757	65.397.504	25.694.090	37.440.871	18.857.407
	Δ. δανειακής επιβ/σης	0	0	0	0	0

Η δανειακή επιβάρυνση το 2009 για τις εισηγμένες αλλά και τις μη εισηγμένες εταιρίες είναι σχεδόν στα ίδια επίπεδα. Το 2009 ενώ για τις εισηγμένες εταιρίες ο δείκτης αυξάνει, για τις μη εισηγμένες ο δείκτης μειώνεται αρκετά και είναι 0,57 και 0,33 αντίστοιχα. Τα επόμενα έτη για τις εισηγμένες εταιρίες έπειτα από σταδιακές αυξήσεις του δείκτη, το 2012 διαμορφώνεται στο 0,68%. Ενώ για τις μη εισηγμένες εταιρίες, έπειτα από αυξομειώσεις του δείκτη το 2012 διαμορφώνεται σε χαμηλότερα επίπεδα και συγκεκριμένα 0,56.

Αριθμοδείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	0,51	0,57	13,64%	0,58	0,12%	0,67	16,18%	0,68	1,95%
Μη εισηγμένες εταιρίες	0,52	0,33	-37,22%	0,53	61,10%	0,40	-23,62%	0,56	39,17%

4.5.3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ

4.5.3.1 Αριθμοδείκτης Περιθωρίου Μικτού Κέρδους

Όπως προαναφέρθηκε πάρα πολύ μεγάλη ήταν η μείωση των πωλήσεων για τις εταιρίες του κλάδου των αυτοκινήτων. Την μεγαλύτερη μείωση πωλήσεων σημειώνει η εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ, ενώ την ηπιότερη η εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ. Όσον αφορά το περιθώριο μικτού κέρδους είναι ιδιαίτερα υψηλό για καμιά εταιρία όλη την πενταετία. Σε γενικές γραμμές τα χαμηλότερα περιθώρια μικτού κέρδους παρουσιάζει η εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ ενώ αντίθετα τα υψηλότερα η εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ, που έχει και την μεγαλύτερη σταθερότητα στο περιθώριο μικτού κέρδους, το οποίο μάλιστα το 2012 είναι περίπου στο 20%.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Μικτό κέρδος	80.506.316	69.589.000	36.578.672	23.348.948	2.760.217
	Πωλήσεις	399.236.748	415.261.000	248.497.499	190.104.060	36.041.222
	Περ. μικτού κέρδους	20,17%	16,76%	14,72%	12,28%	7,66%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Μικτό κέρδος	13.722.358	12.078.639	7.957.744	7.025.533	5.229.311
	Πωλήσεις	78.657.514	59.590.074	44.380.981	37.240.678	26.921.698
	Περ. μικτού κέρδους	17,45%	20,27%	17,93%	18,87%	19,42%

		2008	2009	2010	2011	2012
ΔΑΒΑΡΗ	Μικτό κέρδος	21.536.760	17.420.530	8.139.879	5.492.990	2.268.970
	Πωλήσεις	102.664.337	79.584.704	34.420.096	30.047.819	18.517.665
	Περ. μικτού κέρδους	20,98%	21,89%	23,65%	18,28%	12,25%
GENERAL	Μικτό κέρδος	26.419.706	28.757.979	16.471.743	18.377.742	11.741.245
	Πωλήσεις	266.977.103	228.275.456	153.811.735	152.849.016	83.478.858
	Περ. μικτού κέρδους	9,90%	12,60%	10,71%	12,02%	14,06%

Την πενταετία 2008-2012, ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους για τις εταιρίες που οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο, μειώνεται πέντε ποσοστιαίες μονάδες. Συγκεκριμένα από 19,72% το 2008, έπειτα από διαδοχικές μειώσεις το 2012 φθάνει στο 12,59%. Αντίθετα για τις μη εισηγμένες εταιρίες ο δείκτης έπειτα από αυξομειώσεις το 2012 ήταν 13,74% από 12,97% που ήταν το 2008.

Αριθμοδείκτης μικτού κέρδους									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	19,72%	17,20%	-12,77%	15,21%	-219,03%	13,36%	-12,14%	12,69%	-5,02%
Μη εισηγμένες εταιρίες	12,97%	15,00%	15,62%	13,08%	-16,27%	13,05%	-0,18%	13,74%	5,24%

4.5.3.2 Αριθμοδείκτης Περιθωρίου Πωλήσεων

Με χαμηλά περιθώρια μικτού κέρδους για όλες τις εταιρίες, δεν υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για την κάλυψη των λοιπών λειτουργικών δαπανών τους. Οι τρεις εταιρίες από το 2010 και μετά (ενώ η εταιρία Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ το 2012) έχουν αρνητικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης, δηλαδή ζημιές. Οι εταιρίες λόγω του

χαμηλού περιθωρίου μικτού κέρδους, της συνεχιζόμενης πτώσης των πωλήσεων τους και της κακής οικονομικής συγκυρίας, δεν είναι σε θέση να καλύψουν τις λειτουργικές τους δαπάνες από τα έσοδα των πωλήσεών τους.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Αποτ. εκμ/σης	9.241.271	12.285.000	-14.517.364	-12.982.169	-4.622.698
	Πωλήσεις	399.236.748	415.261.000	248.497.499	190.104.060	36.041.222
	Δείκτης περιθωρίου πωλήσεων	2,31%	2,96%	-5,84%	-6,83%	-12,83%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Αποτ. εκμ/σης	3.170.511	905.646	-1.017.591	-1.809.243	-1.965.114
	Πωλήσεις	78.657.514	59.590.074	44.380.981	37.240.678	26.921.698
	Δείκτης περιθωρίου πωλήσεων	4,03%	1,52%	-2,29%	-4,86%	-7,30%
ΔΑΒΑΡΗ	Αποτ. εκμ/σης	4.181.304	3.740.132	1.733.791	1.195.782	-823.253
	Πωλήσεις	102.664.337	79.584.704	34.420.096	30.047.819	18.517.665
	Δείκτης περιθωρίου πωλήσεων	4,07%	4,70%	5,04%	3,98%	-4,45%
GENERAL	Αποτ. εκμ/σης	2.028.242	10.776.825	-3.314.933	-3.974.911	-6.906.094
	Πωλήσεις	266.977.103	228.275.456	153.811.735	152.849.016	83.478.858
	Δείκτης περιθωρίου πωλήσεων	0,76%	4,72%	-2,16%	-2,60%	-8,27%

Από το 2010 και μετά τα αποτελέσματα εκμετάλλευσης και των εισηγμένων και των μη εισηγμένων εταιριών είναι αρνητικά, κατά συνέπεια και ο δείκτης περιθωρίου πωλήσεων είναι αρνητικός. Με μεγαλύτερες λειτουργικές ζημιές ο εισηγμένες εταιρίες έχουν μεγαλύτερο αρνητικό δείκτη περιθωρίου πωλήσεων, που διαχρονικά μεγαλώνει.

Αριθμοδείκτης Περιθωρίου Πωλήσεων									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	2,60%	2,78%	6,96%	-5,30%	-290,95%	-6,51%	-22,66%	-10,46%	-60,82%
Μη εισηγμένες εταιρίες	1,68%	4,72%	180,70%	-0,84%	-117,81%	-1,52%	-80,89%	-7,58%	-398,72%

4.5.3.3 Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ενεργητικού

Αντίστοιχη η εικόνα και στον δείκτη απόδοσης του Ενεργητικού των τεσσάρων εταιριών, αφού υπολογίζεται από τα αποτελέσματα εκμετάλλευσης, λαμβάνοντας υπ' όψη τα έξοδα του δανεισμού και την επίδραση των έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων των εταιριών. Έτσι επίσης αρνητικός είναι ο δείκτης απόδοσης Ενεργητικού για τις εταιρίες ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ, ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ και GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ από το 2010 και μεταγενέστερα, ενώ για την εταιρία Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ το 2012. Μολαταύτα το 2012 από την εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ το 2012 φαίνεται μια προσπάθεια συγκράτησης των ζημιών από τις λειτουργικές της δραστηριότητες. Ενώ αντίθετα για τις υπόλοιπες τρεις εταιρίες υπάρχει μια σταδιακή επιδείνωση των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης ιδιαίτερα από το 2009 και έπειτα.

		2008	2009	2010	2011	2012
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	Αποτ. εκμ/σης	9.241.271	12.285.000	-14.517.364	-12.982.169	-4.622.698
	Σύνολο Ενεργ.	455.420.536	430.229.000	359.918.576	295.073.566	285.678.278
	Δ. απόδοσης Ενεργ.	2,03%	2,86%	-4,03%	-4,40%	-1,62%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	Αποτ. εκμ/σης	3.170.511	905.646	-1.017.591	-1.809.243	-1.965.114
	Σύνολο Ενεργ.	39.757.185	29.392.170	32.133.623	33.697.553	25.489.444
	Δ. απόδοσης	7,97%	3,08%	-3,17%	-5,37%	-7,71%

		2008	2009	2010	2011	2012
ΔΑΒΑΡΗ	Ενεργ.					
	Αποτ. εκμ/σης	4.181.304	3.740.132	1.733.791	1.195.782	-823.253
	Σύνολο Ενεργ.	66.291.567	60.677.697	47.070.490	44.664.626	40.017.162
	Δ. απόδοσης Ενεργ.	6,31%	6,16%	3,68%	2,68%	-2,06%
GENERAL	Αποτ. εκμ/σης	2.028.242	10.776.825	-3.314.933	-3.974.911	-6.906.094
	Σύνολο Ενεργ.	40.953.757	65.397.504	25.694.090	37.440.871	18.857.407
	Δ. απόδοσης Ενεργ.	4,95%	16,48%	-12,90%	-10,62%	-36,62%

Ο αριθμοδείκτης απόδοσης του Ενεργητικού για τις εισηγμένες εταιρίες το 2008 και 2009 είναι 2,73% και 3,07% αντίστοιχα και είναι σε χαμηλότερα επίπεδα από τις μη εισηγμένες εταιρίες των οποίων είναι 5,79% και 11,51% αντίστοιχα. Το 2010 και 2012 και για τις δύο κατηγορίες εταιριών ο αριθμοδείκτης είναι αρνητικός και εξακολουθεί για τις μη εισηγμένες να είναι σε καλύτερα επίπεδα. Το 2012, όμως η κατάσταση μεταβάλλεται και η απόδοση του Ενεργητικού των μη εισηγμένων εταιριών επιδεινώνεται σημαντικά και φθάνει στο -13,13%, ενώ των εισηγμένων εταιριών σημειώνει βελτίωση κατά 54% και διαμορφώνεται στο -2,31%.

Αριθμοδείκτης Περιθωρίου Πωλήσεων									
	2008	2009	Ετήσια μεταβολή	2010	Ετήσια μεταβολή	2011	Ετήσια μεταβολή	2012	Ετήσια μεταβολή
Εισηγμένες εταιρίες	2,73%	3,07%	12,50%	-4,32%	-240,78%	-5,01%	-16,14%	-2,31%	54,00%
Μη εισηγμένες εταιρίες	5,79%	11,51%	98,87%	-2,17%	-118,87%	-3,38%	-55,77%	-13,13%	-287,86%

Το ακόλουθο γράφημα αποτελεί μια ιδιαίτερα παραστατική εικόνα της πορείας των πωλήσεων των εξεταζόμενων εταιριών που ανήκουν στον κλάδο πώλησης

αυτοκινήτων από το 2008 έως το 2012. Ανεξάρτητα αν οι μετοχές τους είναι εισηγμένες ή μη στα χρηματιστήρια και οι τέσσερις εταιρίες σημειώνουν σημαντικές απώλειες στις πωλήσεις τους.

Εικόνα 3: Πωλήσεις κλάδου για τα έτη 2008-2012

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα αποθέματα αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στην λειτουργία μιας επιχείρησης και η σωστή διαχείρισή τους μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη της εταιρίας (με την βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας) αλλά και τις κερδοφορίας της. Ο λογιστικός χειρισμός των αποθεμάτων επιβάλλει τον διαχωρισμό των αποθεμάτων σε αποθέματα απογραφής (αρχής και τέλους) και σε αγορές, ενώ τα αποθέματα πρέπει να παρακολουθούνται ανά είδος και ποιότητα. Η σημασία της πραγματικής απογραφής τους, τουλάχιστον στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης είναι ιδιαίτερα σημαντική, τόσο για την ίδια την επιχείρηση, όσο και για εξωγενείς παράγοντες, όπως φορολογικές αρχές (για την επιβολή ορθής φορολογίας).

Ένα άλλο πολύ σημαντικό κομμάτι των αποθεμάτων είναι η αποτίμησή τους, δηλαδή ο προσδιορισμός της αξίας τους, που επιβάλλει την χρήση συγκεκριμένων αρχών και κανόνων για την ομοιόμορφη εφαρμογή της και την αύξηση της αξιοπιστίας της. Σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και την φορολογική νομοθεσία τα αποθέματα θα πρέπει να αποτιμώνται στην χαμηλότερη κατ' είδος αξία μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής της αγοράς. Ο προσδιορισμός της τιμής κτήσης των αποθεμάτων μπορεί να γίνει με την χρήση διάφορων μεθόδων, που επιλέγονται ανάλογα τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης και πρέπει να εφαρμόζονται πάγια από αυτή.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα διαφοροποιούνται στο κομμάτι της αποτίμησης, με τα αποθέματα να αποτιμώνται στην χαμηλότερη κατ' είδος αξία, μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, ενώ οι επιχειρήσεις μπορούν να επιλέξουν και άλλες μεθόδους προσδιορισμού του κόστους, όπως η μέθοδος της λιανικής τιμής πώλησης που δεν εφαρμόζεται από τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Η σημασία της αποτίμησης των αποθεμάτων αλλά και η σωστή και ακριβής καταμέτρησή τους είναι πάρα πολύ σημαντική και ενδεχόμενα λάθη μπορούν να επιδράσουν τόσο την Καθαρή της Θέση όσο και τα αποτελέσματα χρήσης.

Οι εταιρίες που εξετάζονται δραστηριοποιούνται στον κλάδο της πώλησης αυτοκινήτων και είναι η ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΕΕ και ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ (οι οποίες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο) και οι εταιρίες Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ ΑΒΕΕ και GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ ΑΕ (που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο).

Μελετώντας τα αποθέματα των εταιριών από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις για τις διαχειριστικές χρήσεις 2008 έως 2012, παρατηρείται μια σημαντική πτώση των αποθεμάτων που διατηρούν και οι τέσσερις εταιρίες. Όσον αφορά την αποτίμησή των αποθεμάτων, για τις εταιρίες που δεν είναι εισηγμένες δεν μπόρεσαν να αντληθούν στοιχεία αφού τα οικονομικά τους στοιχεία δημοσιεύονται συνοπτικά και δεν δημοσιεύονται συμπληρωματικά με αυτές άλλες επεξηγηματικές πληροφορίες, πλην των εκθέσεων των ανεξάρτητων λογιστών. Οι άλλες δύο των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και κατά συνέπεια τα αποθέματά τους αποτιμώνται στην χαμηλότερη τιμή, μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ για τον προσδιορισμό του κόστους κτήσης χρησιμοποιεί την μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους όλη την πενταετία ενώ η εταιρία ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΑΕΒΕ το 2008 και 2009 χρησιμοποιεί την μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους και από το 2010 και μετά την μέθοδο τους εξατομικευμένου κόστους.

Τα αποθέματα μιας επιχείρησης επιδρούν σημαντικά σε πολλούς τομείς της λειτουργίας της και μπορούν να επηρεάσουν τις πωλήσεις, την ρευστότητα, την βιωσιμότητα και την κερδοφορία της. Εξετάζοντας τις συγκεκριμένες εταιρίες παρατηρείται πως ο κλάδος της πώλησης αυτοκινήτων στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία δοκιμάζεται έντονα. Ανεξάρτητα αν η επιχείρηση είναι εισηγμένη ή μη στο χρηματιστήριο η πτώση των πωλήσεων είναι ιδιαίτερα μεγάλη και η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων στον χρόνο εξαρτάται από άλλους τομείς. Εξειδικεύοντας την ανάλυση παρατηρείται πως και η ρευστότητα των εταιριών δεν είναι σε καλά επίπεδα, με τον χρόνο είσπραξης των απαιτήσεων συνεχώς να αυξάνει (ιδιαίτερα τα δύο τελευταία έτη), ενώ και τα αποθέματα των εταιριών όλο και βραδύτερα να ανακυκλώνονται. Εξαιρέση σε αυτό είναι η εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ η οποία έχει υψηλό δείκτη ανακύκλωσης των απαιτήσεών της και επίσης ανακυκλώνει σε σύντομο χρονικό διάστημα τα αποθέματά της.

Ιδιαίτερα υψηλή είναι και η κεφαλαιακή μόχλευση των εταιριών και μόνο η εταιρία ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ φαίνεται να κρατά μια διαχρονική ισορροπία μεταξύ των ξένων και ιδίων κεφαλαίων. Ο τραπεζικός δανεισμός πάντα σε συνάρτηση με το μέγεθος

της κάθε εταιρίας (με βάση το σύνολο της καθαρής περιουσίας) είναι ιδιαίτερα υψηλός για τις εταιρίες Π & Ρ ΔΑΒΑΡΗ και ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ, ενώ η εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ δεν έχει καθόλου τραπεζικό δανεισμό.

Τα περιθώρια κέρδους για τις εταιρίες του κλάδου αυτοκινήτων είναι χαμηλά, με το μικτό κέρδος να κυμαίνεται (στις καλύτερες των περιπτώσεων) γύρω στο 20% των πωλήσεων. Κατά συνέπεια οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κάλυψη των λοιπών λειτουργικών δαπανών τους αλλά και στα χρηματοοικονομικά και έκτακτα έξοδα που ανακύπτουν. Συγκεκριμένα τα τελευταία έτη (από το 2010 και μετά) η πλειοψηφία των εταιριών παρουσιάζει ζημιές, χωρίς να μπορούν να καλύψουν τις δαπάνες των εξόδων διάθεσης και διοίκησης. Οι μεταφερόμενες ζημιές επιδρούν αρνητικά στα ίδια κεφάλαια των εταιριών με την εταιρία GENERAL MOTORS ΕΛΛΑΣ να έχει αρνητική καθαρή θέση το 2010 και 2012.

Συμπερασματικά θα μπορούσε να ειπωθεί πως ο κλάδος των αυτοκινήτων τα τελευταία έτη δοκιμάζεται, με τις πωλήσεις να μειώνονται ραγδαία, προκαλώντας προβλήματα στην ρευστότητα των εταιριών και την κερδοφορία τους. Ταυτόχρονα η βιωσιμότητα των εταιριών φαίνεται να απειλείται, είτε από υπέρμετρο δανεισμό είτε από αδυναμία πρόσβασης σε αυτόν. Εν κατακλείδι η δυσμενής οικονομική συγκυρία έχει επηρεάσει αρνητικά όλες τις εταιρίες του κλάδου και όλες έχουν να αντιμετωπίσουν διαφορετικής έντασης προβλήματα για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, ευελπιστώντας αν όχι στην αύξηση των πωλήσεων τους τουλάχιστον στην διατήρησή τους σε ένα σταθερό επίπεδο.

Πραγματοποιώντας μια συγκριτική μελέτη των εταιριών του κλάδου που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και των εταιριών που δεν είναι εισηγμένες, θα μπορούσε να ειπωθεί αρχικά, ως προς την ρευστότητά τους, ότι οι μη εισηγμένες εταιρίες διαθέτουν καλύτερη ρευστότητα την εξεταζόμενη πενταετία σε όλα τα επίπεδα. Τα αποθέματά τους ανακυκλώνονται ταχύτερα, όπως επίσης και οι απαιτήσεις τους, δηλαδή αφενός δεν είναι δεσμευμένα χρηματικά ποσά για αποθέματα για μεγάλα χρονικά διαστήματα και αφετέρου είναι σε θέση να εισπράττουν ταχύτερα τις απαιτήσεις τους από τους πελάτες. Η ταχύτερη ανακύκλωση αποθεμάτων και απαιτήσεων οδηγεί σε καλύτερους δείκτες ρευστότητας, τόσο γενικής όσο και άμεσης, τουλάχιστον τα δύο τελευταία έτη της εξεταζόμενης περιόδου.

Αντίθετα όσον αφορά τους αριθμοδείκτες κεφαλαιακής δομής και συγκεκριμένα για τον αριθμοδείκτη κεφαλαιακής μόχλευσης η κατάσταση διαφοροποιείται. Οι εισηγμένες εταιρίες παρά το γεγονός ότι διαχρονικά δέχονται μεγαλύτερες πιέσεις από τα ξένα κεφάλαια, είναι σε σαφώς καλύτερη κατάσταση από τις μη εισηγμένες εταιρίες. Διαχρονικά τα ίδια κεφάλαια των μη εισηγμένων εταιριών μειώνονται πάρα πολύ και παρά την ταυτόχρονη μείωση και των υποχρεώσεων, η μείωση των ιδίων κεφαλαίων είναι τέτοια που εκτοξεύει τον δείκτη κεφαλαιακής μόχλευσης των μη εισηγμένων εταιριών, το 2012, στο 54,91. Όμως καλύτερη είναι η εικόνα για τις μη εισηγμένες εταιρίες στο δείκτη δανειακής επιβάρυνσης. Ο τραπεζικός δανεισμός των εισηγμένων εταιριών από το 2009 είναι σε ψηλότερα επίπεδα από τον δανεισμό των μη εισηγμένων σε σχέση με το σύνολο των κεφαλαίων τους. Συγκεκριμένα το 2012 ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης των εισηγμένων εταιριών είναι 0,68 ενώ για τις μη εισηγμένες είναι 0,56. Έτσι συνοπτικά θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η εξάρτηση των μη εισηγμένων εταιριών από τα ξένα κεφάλαια είναι πολύ μεγαλύτερη και ταυτόχρονα με την σημαντική μείωση των ιδίων κεφαλαίων, είναι σε δυσμενέστερη θέση.

Διαχρονικά μειώνονται οι πωλήσεις τόσο των εισηγμένων όσο και των μη εισηγμένων εταιριών, με συνέπεια να επηρεάζονται αρνητικά οι δείκτες κερδοφορίας και των δύο κατηγοριών. Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους μειώνεται αρκετά για τις εισηγμένες εταιρίες, ενώ αντίθετα για τις μη εισηγμένες σημειώνει αύξηση κατά περίπου μια ποσοστιαία μονάδα την εξεταζόμενη πενταετία. Παρόλα αυτά και για τις δύο ομάδες εταιριών τα περιθώρια μικτού κέρδους είναι σε χαμηλά επίπεδα αφήνοντας μικρά περιθώρια για την κάλυψη των λοιπών οργανικών και μη εξόδων. Έτσι ο δείκτης περιθωρίου πωλήσεων το 2008 και 2009 είναι ιδιαίτερα χαμηλός ενώ τις επόμενες χρήσεις που οι ζημιές διατηρούνται και οι πωλήσεις συνεχίζουν να μειώνονται ο δείκτης περιθωρίου πωλήσεων είναι αρνητικός. Ελαφρά καλύτερος είναι ο συγκεκριμένος δείκτης των μη εισηγμένων εταιριών το 2012. Αντίστοιχη είναι και η πορεία του δείκτη απόδοσης του Ενεργητικού αν και μέχρι το 2011 ο δείκτης των μη εισηγμένων εταιριών είναι ελαφρά καλύτερος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

- [1] KIA MOTORS, (2013), AUTODEAL KIA MOTORS, ανακτήθηκε από http://www.kia.gr/Kia/topnav/Autodeal_Kia_Motors/
- [2] Αληφαντής Γ. (1995), **Λογιστικές Εργασίες Τέλους Χρήσεως**, Αθήνα, Πάμισος, σελ. 89
- [3] Βούλγαρη –Παπαγεωργίου Ε. (2001), **Γενική Λογιστική**, Γ΄ Έκδοση, Αθήνα, Σύγχρονη Εκδοτική
- [4] Δημοπούλου – Δημάκη Ι. (2006), **Διοικητική Λογιστική Κοστολόγηση/ Προϋπολογισμοί/ Λήψη Αποφάσεων**, Αθήνα, INTERBOOKS, σελ. 60-61
- [5] ΔΛΠ 2 «Αποθέματα», ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/pages/ias/load/7786>
- [6] Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, (2013), **Διοίκηση Παραγωγής και Συστημάτων Υπηρεσιών**, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ανακτήθηκε από <http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=r0tUSerhdIk%3d&tabid=380&mid=838>
- [7] Η Γενική Εικόνα του Ελληνικού Εμπορίου (2012), Η γενική εικόνα του ελληνικού εμπορίου: Τα οικονομικά αποτελέσματα, η κεφαλαιουχική διάρθρωση και η χρηματοδότηση των εμπορικών ΑΕ και ΕΠΕ το 2011, Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, ανακτήθηκε από http://www.esee.gr/Portals/0/pdf/ektheseis%20esee/2012/03_Kef_2012.pdf
- [8] Κάντζος Κ. (2002), **Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων**, Γ΄ Έκδοση, Αθήνα, INTERBOOKS, σελ. 71-77
- [9] Καούνης Δ. (2002), **Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο Εκπαιδευτικό Βοήθημα**, Μέρος Α΄, Καούνης Δικαίος, σελ. 333-335, 339-342
- [10] Καραγιώργος Θ. (2011), **Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομική Πληροφόρησης**, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ανακτήθηκε από <http://ba.uom.gr/acc/docs/IFRS.pdf>
- [11] Κοντάκος Α. (2001), **Γενική Λογιστική σε Ευρώ**, Αθήνα, ΕΛΛΗΝ, σελ. 134
- [12] ΜοτοΔυναμική ΑΕΕ, (2013), Χρηματιστήριο Αθηνών, ανακτήθηκε από <http://www.ase.gr/content/gr/companies/ListedCo/Profiles/profile.asp?Cid=998>
- [13] Νόμος 4093. (2012), «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016 - ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ», ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/474>
- [14] Π.Δ. 1123/1980, «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου», ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/81>
- [15] ΠΟΛ.1004/4.1.2013 «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 της υποπαραγράφου Ε1 της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012» (ΦΕΚ Α΄ 222) περί του «Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών- Ερμηνευτική ΚΦΑΣ, ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/15324>
- [16] Σφακιανάκης ΑΕΒΕ, (2013), Χρηματιστήριο Αθηνών, ανακτήθηκε από <http://www.ase.gr/content/gr/companies/ListedCo/Profiles/profile.asp?Cid=496>
- [17] Τουρνά – Γερμανού Ε. (2003), **Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.**, Δ΄ Έκδοση, Αθήνα, Τουρνά – Γερμανού Ελένη, σελ. 320-322, 331-333